

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning angående leveranssäkerhet för bräntorv och el som producerats med bräntorv

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Regeringens proposition är tvådelad och med den försöker man, för att trygga landets försörjningsberedskap och elleveransernas säkerhet, att dels under dåliga produktionssäsonger på grund av dåligt väder stöda tillgången på bräntorv som används för produktion av värme och el, och dels stöda konkurrenskraften hos bräntorv, som används som bränsle i kondenskraftverk.

I propositionen föreslås att en lag om skyddsupplag för bräntorv skall stiftas. Med skyddsupplag avses sådana lager för bräntorv, som grundats med tanke på produktion av värme och el och som den som levererar bräntorv i enlighet med sitt avtal med Försörjningsberedskapscentralen skall upprätthålla utöver det lager som behövs för affärsverksamheten. Bräntorv som finns i skyddsupplag skall under avtalstiden endast kunna användas om Försörjningsberedskapscentralen ger sitt tillstånd. Tillståndet kan beviljas om det bräntorvslager som behövs för affärsverksamheten blivit betydligt mindre än lagerhållarens genomsnittliga årliga leveranser på grund av väderförhållandena under de avslutade produktionssäsongerna eller av andra skäl, som lagerhållaren inte kan påverka. Försörjningsberedskapscentralen betalar ersättning till den som lagrar torv med medel ur försörjningsberedskapsfonden. Ersättningen skall täcka en del av de kapital-, lagerhållnings- och förlustkostnader som drabbar lagerhållaren.

För att trygga produktionen av kondensel med torv föreslås, att elnätsinnehavaren skall betala enligt ett tidsbegränsat stödsystem, som baserar sig på en inmatningstariff. I den föreslagna lagen föreskrivs om ändring av inmatningsordningen för kondenskraftverk så att kraftverk som hör till systemet och som använder inhemsk torv delvis skall prioriteras i inmatningsordningen före kondenskraftverk som använder utländskt fossilt bränsle. Inmatningstariffen är en tilläggsavgift, som den systemansvariga stamnätsinnehavaren betalar till elproducenten för el inom systemet så att avgiften kompletterar det försäljningspris som producenten får på marknaden. Inmatningstariffsystemet skall finansieras med en inmatningstariffavgift, som den systemansvariga uppbär som en särskild avgift för elkonsumtionen i stamnätet.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft så fort som möjligt sedan de antagits och blivit stadfästa. Lagen om skyddsupplag för bräntorv kan, när den trätt i kraft, även tillämpas på skyddsupplag som grundas för lagring av torv som upptagits under produktionsperioden år 2006. Den föreslagna inmatningstarifflagen är avsedd att vara ett tillfälligt arrangemang, som skall vara i kraft till slutet av år 2010, när man antar att behovet av kondensel kommer att ha minskat i samband med att ett nytt kärnkraftverk då har tagits i drift.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläget.....	4
2.1. Lagstiftning och praxis.....	4
2.1.1. Lagring av bränslen med tanke på störningar i tillgången.....	4
2.1.2. Elproduktionens tillträde till nätet.....	5
2.1.3. Stöd till produktion av elektricitet.....	6
2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet.....	6
2.2.1. Försörjningsberedskapsarrangemang som gäller kraftverksbränslen	6
2.2.2. Inmatningstariffer	7
Europeiska unionen	7
Irland	8
Tyskland	8
Österrike.....	9
2.3. Bedömning av nuläget	9
2.3.1. Upplagring av bränttorv med tanke på störningar i tillgången	9
2.3.2. Bränttorven som bränsle vid produktion av kondensel	10
3. Målsättning och de viktigaste förslagen	10
3.1. Målsättning	10
3.2. Alternativa sätt att genomföra förslaget	11
3.2.1. Skyddsupplag för bränttorv med tanke på störningar i tillgången.....	11
3.2.2. Bränttorv som bränsle i kondenskraftverk	12
3.2.3. Förslagen i relation till EG:s statsstöd- och elmarknadsregler	13
Ersättning för skyddsupplagring av bränttorv.....	13
Inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk	14
3.3. De viktigaste förslagen	15
3.3.1. Lagen om skyddsupplag för bränttorv.....	15
3.3.2. Lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk	15
4. Propositionens konsekvenser.....	15
4.1. Ekonomiska konsekvenser	15
4.1.1. Lagen om skyddsupplag för bränttorv.....	15
4.1.2. Lagen om en inmatningstariff för el som produceras med bränttorv i kondenskraftverk	16
4.2. Konsekvenser för myndigheterna	16
4.3. Miljökonsekvenser.....	17
5. Beredningen av propositionen	17
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	17
5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats.....	18

5.2.1. Remissyttranden om ett utkast till lag om en inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk	18
5.2.2. Remissyttranden om ett utkast till lag om stödjande av upplagring av bränttorv.....	19
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	20
DETALJMOTIVERING	21
1. Motiveringar till lagförslagen.....	21
1.1. Lag om skyddsupplag för bränttorv.....	21
1.2. Lag om en inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk	23
1 kap. Allmänna bestämmelser	23
2 kap. Inmatningstariffsystemet.....	24
3 kap. Verifiering av kraftverkets produktionssätt och energikälla.....	26
4 kap. Kompletterande bestämmelser och giltighet	27
2. Närmare bestämmelser	28
2.1. Lagen om skyddsupplag för bränttorv.....	28
2.2. Lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk	29
3. Ikraftträdande och giltighet	29
4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	29
4.1. Bestämmelser om bemyndigande	29
4.2. Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	29
LAGFÖRSLAGEN	31
om skyddsupplag för bränttorv.....	31
om en inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk	34

ALLMÅN MOTIVERING

1. Inledning

Den låga torvproduktionen under den regniga sommaren år 2004 tillsammans med otillräckliga lager skapade svårigheter i torvleveranserna under vintern 2004—2005. Tillgången på brännторv hade förmodligen inte varit tillräcklig för att täcka all efterfrågan om inte vintern samtidigt varit mild och tillgången på nordisk vattenkraft varit god.

Utsläppshandeln med koldioxid inleddes i början av år 2005 och har på grund av den höga specifika utsläppsfaktorn för torv försvagat torvens konkurrenskraft jämfört med andra kraftverksbränslen. När utsläppsriktlinjernas värde stiger tillräckligt mycket kan även användningen av stenkol bli lönsammare än användningen av torv i kraftverk, vilka tidigare använt brännторv som huvudsakligt bränsle. När brännторvens konkurrenskraft försvagas återspeglas den mindre användningen av brännторv även i torvproduktionen och användningen av trä som bränsle.

Torv är en naturtillgång som Finland har mycket av, men torven kan endast användas som bränsle efter långvarig beredning av torvmossarna och produktionsprocesserna för torv. En eventuell försvagning av produktionskedjan för brännторv har bedömts försvaga försörjningsberedskapen i landet och leveranstryggheten för elektricitet. Med denna proposition vill regeringen trygga försörjningsberedskapen i landet och leveranstryggheten för el efter dåliga torvproduktionssäsonger som berott på vädret och dessutom vill regeringen trygga torvens konkurrenskraft vid elproduktion i kondenskraftverk.

2. Nuläget

2.1. Lagstiftning och praxis

2.1.1. *Lagring av bränslen med tanke på störningar i tillgången*

Enligt 2 § i lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen (1390/1992) uppställer statsrådet de allmänna målen för försörj-

ningsberedskapen, i vilka beredskapsnivån fastställs med beaktande av minimibehoven för befolkningen och ett nödvändigt näringsliv samt för försvaret. De mål som gäller för närvarande har fastslagits år 2002 (Författningssamlingen 350/2002).

För att trygga tillgången på energi främjas en energiproduktion som grundar sig på flera olika bränslen och leveranskällor. Även den inhemska energiproduktionen och användningen av inhemska bränslen skall utvecklas. På grund av de speciella förhållandena i vårt land upprätthålls försörjningsberedskapsnivån för energi på en nivå som överstiger förpliktelserna i Europeiska unionen och i avtalet om ett internationellt energiprogram (det så kallade IEP-fördraget, Fördragsserien 115/1991). Med tanke på störningar i tillgången på importenergi och för att uppfylla internationella avtalsförpliktelser skall i säkerhetsupplag finnas lagrat bränsle som motsvarar normalkonsumtionen i fem månaders tid.

Säkerhetsupplagring av bränslen har förverkligats med förpliktelser om att hålla lager och med statens egna säkerhetsupplag. Enligt lagen om obligatorisk upplagring av importerade bränslen (1070/1994) skall ett kolkraftverk som producerar värme och el upprätthålla ett lager som motsvarar den genomsnittliga förbrukningen under tre månaders tid. Även importören av stenkol skall ha ett minimilager som motsvarar den genomsnittliga förbrukningen i tre månaders tid. Förpliktelserna för oljeimportörer skall motsvara den genomsnittliga importen för två månader. Lagerhållningsförpliktelserna för naturgaskraftverk och importör av naturgas skall motsvara den genomsnittliga volymen i tre månaders tid. Bränslet i de obligatoriska lagren kan tas i användning med tillstånd av Försörjningsberedskapscentralen. Tillståndet kan ges, om den lagerhållningsförpliktades produktion eller kommersiella verksamhet på grund av en störning i tillförseln riskerar att bli avbruten eller väsentligt minska. Om förpliktelserna i avtalet om det internationella energiprogrammet förutsätter att Finland

skall överlåta olja till ett internationellt distributionssystem, kan handels- och industriministeriet ge tillstånd till att det obligatoriska lagret kan minskas. Tillstånd att minska obligatoriska lager har givits tre gånger under lagens giltighetstid, bland annat på grund av fraktsvårigheter för stenkolk under den stränga vintern.

Den resterande delen av det uppställda målet för den obligatoriska upplagringen som motsvarar fem månader uppfylls med statens säkerhetsupplag som upprätthålls av Försörjningsberedskapscentralen. Vid dimensioneringen av säkerhetsupplagen har man beaktat att naturgas kan ersättas med brännolja. Statens säkerhetsupplagring finansieras via försörjningsberedskapsfonden, som mottar försörjningsberedskapsavgifter som uppbärs för el och importbränslen. Försörjningsberedskapscentralen ingår avtal med företag eller kommunala verk på energiområdet som gäller hur lagren skall placeras inom ramen för normal logistik. Försörjningsberedskapscentralen köper sålunda på marknaden alla tjänster som behövs för lagerhållningen.

I statens säkerhetsupplag finns dryga 3,5 miljoner ton oljeprodukter och i någon mån också stenkolk. Omfattningen av statens säkerhetsupplag har minskat från 1990-talets toppnivå med ca en halv miljon ton. Den ökade användningen av naturgas kan antas leda till att målsättningen för lagren också kommer att höjas.

Efter orkanen Katrina som hösten 2005 skadade oljeindustrin i Förenta Staterna frisläpptes från finska statens säkerhetsupplag i enlighet med det internationella energigorganet IEA:s beslut 41 000 ton för att öka det internationella utbudet av motorbränslen.

Säkerhetsupplagringen av kärnbränsle har skötts så, att staten och kärnkraftsproducenterna ingått avtal om lagringen.

En tredje metod att bereda sig på materialsvårigheter är skyddsupplagringen om vilken föreskrivs i lagen om skyddsupplag (970/1982). Den är avsedd att trygga ett företags egna produktion om tillgången på råvaror råkar ut för någon störning. Ett företag som erbjuder sig att inrätta ett skyddsupplag skall ingå ett avtal om skyddsupplagring med Försörjningsberedskapscentralen. I avtalet överenskommes om det skyddsupplag som

skall upprätthållas utöver de kommersiella lagren. I bruktagandet av ett skyddsupplag kräver tillstånd. Lagret finansieras med ett lån från ett kreditinstitut, och Försörjningsberedskapscentralen betalar räntestöd och garanterar lånet. Räntestödet betalas ur försörjningsberedskapsfonden, men dess nivå bestäms i statsbudgeten. Bräntorven hör till det skyddsupplagningsprogram som stadfästes år 2006 (SRF 169/2006). För närvarande är ca 20 avtal om skyddsupplagring i kraft. Ett avtal om skyddsupplagring angående kraftverksbränslen har senast varit i kraft på 1980-talet. Den gången gällde avtalet skyddsupplagring av stenkolk.

2.1.2. Elproduktionens tillträde till nätet

Med elmarknadslagen (386/1995) har man tryggt att all el kan överföras från kraftverken till elkonsumenterna och att alla kraftverk kopplas till det riksomfattande stamnätet. Utgångspunkten för elöverföringen är att prissättningen skall vara rättvis och motsvara kostnaderna. För att säkra detta föreskrivs i elmarknadslagen att elnätsinnehavaren måste ansluta kraftverk till nätet, överföra elen från dem och utveckla nätet efter hand. Enligt 10 § i elmarknadslagen som gäller överföringsskyldighet skall nätinnehavaren mot skäligen ersättning sälja elöverföringstjänster till dem som behöver sådana inom gränserna för nätets överföringskapacitet. Bestämmelser som preciserar överföringsskyldigheten finns i lagens 14 §. Enligt den skall försäljningspriserna och försäljningsvillkoren för nättjänsterna samt grunderna för hur de fastställs vara objektiva och icke-diskriminerande för alla nätanvändare. Undantag från dem får göras endast av särskilda skäl. I prissättningen av nättjänsterna får inte finnas ogrundade villkor eller begränsningar eller sådana som uppenbarligen begränsar konkurrensen inom elhandeln. I den skall dock beaktas de villkor som funktionsduglighet och effektivitet kräver samt de kostnader och fördelar som föranleds av att en elproduktionsinrättning ansluts till nätet.

I enlighet med 16 § i elmarknadslagen har Energimarknadsverket i ett elnätstillstånd förordnat Fingrid Oyj till systemansvarig för stamnätet. Den systemansvariges uppgift är

att svara för att landets elsystem är tekniskt funktionsdugligt och driftssäkert samt handha de uppgifter som omfattas av det riksomfattande balansansvaret på ett ändamålsenligt och för parterna på elmarknaden icke-diskriminerande sätt. Den systemansvarige skall upprätthålla och utveckla sina verksamheter och tjänster som omfattas av systemansvaret samt upprätthålla, driva och utveckla sitt elnät och övriga anläggningar som behövs för skötseln av systemansvaret samt förbindelserna till andra nät så att förutsättningarna för en effektivt fungerande elmarknad kan tryggas. Den systemansvarige kan ställa sådana villkor för användning av elöverföringssystemet samt de anslutna kraftverken och belastningarna som är nödvändiga för att systemansvaret skall kunna realiseras.

Energimarknadsverket fastställer enligt 38 a § i elmarknadslagen på förhand villkoren för överföringstjänsterna som skall iaktas av nätinnehavaren och den stamnätsinnehavare som utsetts att bära systemansvaret.

Priset på el som producerats i kraftverken bestäms på den nordiska elmarknaden av förhållandet mellan tillgång och efterfrågan. Partimarknadspriset på el regleras inte. Vid nästan allt köp av el bestämmer prisnoteringarna på elbörsen Nordpool antingen direkt eller indirekt prisnivån på elektricitet. Elproducenterna och –försäljarna kan sälja elen till sina kunder på elbörsen eller andra handelsplatser. El kan även säljas direkt via bilaterala avtal eller förmedlare.

2.1.3. Stöd till produktion av elektricitet

Det finländska stödsystemet för elproduktion består av investeringsstöd till kraftverk samt skattestöd via energiskattesystemet. Dessutom kan stöden till produktionen av träbränslen anses vara ett indirekt stöd till själva elproduktionen med träbränsle.

Med energistöden syftar man i synnerhet till att stöda förnybara energikällor och energieffektivitet och stöden riktas främst till produktionen av värme. Stödet är ett statsstöd som beviljas efter prövning, om grunderna för stödet föreskrivs i statsrådets förordning och stödet beviljas inom ramen för fullmakter som årligen bestäms i statsbudgeten. Den

nuvarande förordningen (625/2002) har getts år 2002. De senaste åren har investeringsstöd i huvudsak beviljats för investeringar i värmecentraler och kraftverk som körs med träbränsle, investeringar i vindkraft samt investeringar i produktion av träbränsle.

Stödsystemet i energiskattelagstiftningen består av stöden till elproduktionen och skatteåterbäringen till den energiintensiva industrin. I Finland har man avstått från att beskatta bränslen för elproduktion och i stället gått in för att enbart beskatta slutprodukten, dvs. elströmmen. Elskattens belopp påverkas inte av produktionsmetoden eller vilket bränsle som används. El som produceras med olika förnybara energikällor och återvinning av bränslen stöds i det nuvarande energiskattesystemet med flera former av skattestöd. Ett stöd som styrs via skattesystemet kan anses som en återbäring av elskatt som konsumenterna betalar producenterna av förnybar energi. I praktiken utgör skattestödet ett stöd för verksamheten vid elproduktion baserad på förnybar energi.

Stöd för elproduktionen fås för el som har producerats med vindkraft, i ett vattenkraftverk, vars nominella effekt är högst en megavolt ampere, med trä och träbaserade bränslen, återvinningsbränsle, biogas, skogsflis, avfallsgaser från metallurgiska processer eller reaktionsvärme från kemiska processer. Stödets basbelopp är 0,42 cent per kilowattimme. För att garantera och förbättra vindkraftens och skogsflisens konkurrenskraft betalas för el som producerats med dem ett förhöjt stöd på 0,69 cent per kilowattimme. Stödet till el producerad med återvinningsbränsle är 0,25 cent per kilowattimme.

I Finland används inte inmatningstariff- eller certifikatsystem som är baserade på köptvång, och som används i många länder för att stöda el som producerats med förnybara energikällor.

2.2. Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet

2.2.1. Försörjningsberedskapsarrangemang som gäller kraftverksbränslen

I många länder tillämpas för säkerhetsupp-

lagring av bränslen samma två basalternativ som i Finland, dvs. upplag som ägs av staten och lagringsförpliktelser som uppställts för importörer eller användare av bränslen.

I Sverige lagrar man olja med tanke på eventuella kriser eller krig. Störningar på oljemarknaden sköts i huvudsak med internationella avtal inom ramen för IEA och Europeiska unionen. Den svenska regeringen fattar årligen beslut om storleken på de oljelager, som skall upprätthållas med tanke på störningar som uppträder under annars normala förhållanden. De svenska energimyndigheterna bestämmer vem som skall vara skyldig att upprätthålla ett lager och hur stort detta lager bör vara. Det finns inte längre statliga säkerhetsupplag för olja eller stenkolk i Sverige.

I Estland finns ny lagstiftning som under en övergångstid skall leda till lager som förutsätts av rådets direktiv 68/414/EEG om minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter. Estland saknar lagerkapacitet för säkerhetsupplagring och man har inte för avsikt att bygga sådana lager med statens medel. Estland har ingått avtal som är baserade på direktivet med olika länder, och enligt avtalen skall Estland arrangera offerttävlingar för upprätthållande av beredskapslagren. Myndigheterna i det land där beredskapslagren finns skall för Estlands räkning övervaka att avtalen följs. Åtminstone Danmark och Sverige har ingått avtal om sådana arrangemang med Estland.

Ett system som påminner om det nuvarande systemet i Finland med statliga säkerhetsupplag finns bland annat i Tyskland, Irland, Danmark och Frankrike.

Några länder som köper olja i stor skala, såsom Förenta staterna och Japan, har utnyttjat sina regeringars strategiska oljereserver även för att sänka världsmarknadspriset på olja.

Fördraget om det internationella energiprogrammet förutsätter, att länder som undertecknat fördraget tillsammans skall upprätthålla självförsörjning med olja med tanke på krissituationer. För detta ändamål upprätthåller varje land beredskapslager som är tillräckliga för att upprätthålla minst 90 dagars konsumtion utan någon nettoimport av olja. Den erforderliga mängden räknas ut enligt

det föregående kalenderårets genomsnittliga dagskonsumtion. Finland uppfyller sina förpliktelser i IEP-fördraget med obligatoriska upplag och statens skyddsupplag per produkt till den mängd som fördragsskyldigheterna inte tillgodoser.

Rådets direktiv 68/414/EEG om en skyldighet för medlemsstaterna i EEG att inneha minimilager av råolja och/eller petroleumprodukter förutsätter att medlemsländerna skall upprätthålla på gemenskapens område lager för oljeprodukter som kontinuerligt motsvarar 90 dagars genomsnittlig dagskonsumtion i respektive land. Finland meddelar att de lager som förutsätts i direktivet är samma lager som grundats enligt IEP-fördraget.

2.2.2. Inmatningstariffer

Europeiska unionen

De inmatningstariffsystem som används i Europeiska unionens medlemsländer är oftast baserade på artikel 11.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG. Systemens syfte är att öka den mängd elström som produceras med förnybara energikällor och dessutom i synnerhet öka produktionskapaciteten. Någon form av inmatningstariffsystem finns åtminstone i Danmark, Estland, Frankrike, Grekland, Holland, Irland, Litauen, Luxemburg, Portugal, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike. I de flesta länderna utgör inmatningstariffen och någon annan stödform en kombination, vilken stöder användningen av elström, som producerats med förnybara energikällor.

I det följande skall som exempel anföras praxis i Irland, Tyskland och Österrike. Endast i Irland är det fråga om stöd till el som produceras med torv. Systemen i Tyskland och Österrike belyser inmatningstariffens principer och man syftar alltså till att stöda förnybar energi och öka produktionskapaciteten.

Irland

Av elproduktionen i Irland är ca sex procent kondensel som producerats med bränn-torv. Stödsystemet för elproduktion kallas Public Service Obligation, PSO-systemet. Kommissionen har godkänt detta år 2001, beslut C(2001)3265 fin., där man bland annat konstaterar, att oberoende av om systemet innehåller statsstöd eller inte, måste systemet godtas, eftersom ett eventuellt statsstöd i varje fall skulle vara motiverat med stöd av statens förpliktelse att upprätthålla tillgången på energi.

Det irländska PSO-stödsystemet fungerar för torvens del så här: Den som producerar torvkondenskraft förpliktas att inköpa bränn-torv till ett reglerat pris av den statliga torvproducenten Bord Na Mona. De extra kostnader som detta medför för köparen ersätts i efterhand. Torvens pris sätts så att torvproducenten kan få en skälig inkomst. Energimyndigheterna fastställer torvpriset. Eftersom produktionskostnaderna för el producerad med torv är högre än för el producerad med kol eller naturgas, kommer PSO-systemet att kompensera elproducenten för den del av torvkondenselens kostnader, som överstiger marknadspriset, samt täcka investeringskostnaderna och kapitalkostnaderna för nya kraftverk. Den statliga elproducenten Electricity Supply Board beräknar årligen kostnaderna för elproduktionen med torv, och enligt dessa beräkningar fastställer energimyndigheterna nivån för PSO-avgiften. Till PSO-systemet hör även de privata torvkraftverk som producerar el för Electricity Supply Board.

Inom ramen för PSO-systemet stöder man även irländsk elproduktion som använder förnybar energi, såsom vindkraft. Huvuddelen eller nära 90 procent av systemets kostnader utgörs dock av stödet till torvproducerad el.

PSO-systemet finansieras med avgifter som betalas av den producerade strömmens slutkonsumenter. PSO-avgifterna för år 2005 beräknas vara sammanlagt 103 miljoner euro, varav med torv producerad el är ca 91 miljoner euro. Detta motsvarar ett genomsnittligt stöd om ca 30 euro per megawattimme torvproducerad el.

Tyskland

År 1991 stiftades i Tyskland som komplement till stödprogrammet för vindkraft, vilket redan tidigare tagits i bruk, en lag om inmatningstariffer för el (Stromeinspeisungsgesetz). Enligt lagen skulle de regionala nätföretagen betala för vissa produktionsmetoder av förnybar elenergi 80 procent av vad slutkonsumenten betalade för elen. Dessutom förutsatte lagen att all ovan nämnd el måste släppas in i nätet. I slutet av 1990-talet uppstod två betydande problem med tanke på lagens syfte: kostnaderna för systemet blev mycket olika geografiskt och dessutom sjönk elpriset för slutkonsumenten när marknaden släpptes fri, och därmed sjönk också stödet till de producenter som sysslade med förnybar elenergi.

Lagen om inmatningstariffer förnyades år 2000 och började kallas lagen om den förnybara energin (Gesetz für den Vorrang Erneuerbare Energien 40/2004). År 2004 ändrades ännu lagen så att stöden till geotermisk kraft, solkraft och vissa metoder att producera bioel höjdes, medan stödet till vindkraften skars ned ordentligt i trakter med starka vindar.

I lagen om den förnybara energin föreskrivs att lokala nätoperatörer är skyldiga att ge förtur åt nya kraftverk som använder förnybar energi och skyldiga att köpa all elström från dessa kraftverk till ett fastställt pris. På motsvarande sätt har stamnätsbolaget skyldighet att köpa sådan el av de lokala nätoperatörerna. De kostnader som sammanhänger med systemet jämnas årligen ut regionalt. Tariffen är i huvudsak garanterad för 20 år framåt med några enstaka undantag. Tariffens nivå beror av vilket år kraftverket tagits i drift.

Lagen om den förnybara energin har kännbart ökat mängden av elström som produceras med förnybara energikällor och samtidigt har lagen höjt produktionskapaciteten i Tyskland. Mellan åren 2000 och 2004 har den elproduktion som berörs av lagen ökat från 13,6 terawattimmar till 34,9 terawattimmar. Med denna lag försöker Tyskland höja andelen förnybara energikällor till 12,5 procent av landets elproduktion fram till år 2010. I det tyska systemet är inmatningstariffen för el som producerats med förnybar energi i all-

mänhet av storleksordningen 50—150 euro per megawattimme beroende på vilken energikälla det gäller.

Österrike

I Österrike har man sedan länge stött el som producerats med förnybar energi och dess tillträde till nätet med olika inmatningstariffer i olika delstater. Tariffernas nivå bestäms av de beräknade produktionskostnaderna. Från början av år 2003 harmoniserade Österrike sitt inmatningstariffsystem att gälla hela landet (Ökostromgesetz 149/2002).

Det nya systemet försnabbade uppkomsten av ny produktionskapacitet. En nackdel var dock att systemets kostnader blev betydligt högre än beräknat för slutkonsumenterna. Därför förnyade Österrike sitt stödsystem i slutet av år 2005. Den nya lagen begränsar nu stödet till nyinvesteringar till 17 miljoner euro om året. När taket för innevarande år väl har nåtts, kommer nya investeringar inte längre att få stöd. Dessutom har stödets varaktighet begränsats från tidigare 13 år till nuvarande 12 år och stödets nivå har sänkts de två senaste åren. Totalkostnaderna för hela systemet har beräknats stiga till nära 390 miljoner euro om året.

I Österrike finansieras stödet med slutanvändarnas nätavgifter och den skyldighet att köpa in el som ålagts elförsäljarna. I samband med nätavgiften uppbärs av slutkonsumenterna ytterligare tre olika avgifter, nämligen avgift för kombinerad produktion av el och värme, avgift för vattenkraft i liten skala och en miljöavgift. Det förstnämnda stödet betalas av den österrikiska energimarknadsmyndigheten till kraftverk som producerar el och värme och de övriga stöden betalas till elnätsföretag med miljöbalansansvar, vilka förmedlar stödet till producenterna av förnybar elenergi. Dessutom har elförsäljningsbolagen en skyldighet att inköpa en viss andel, ca 9—10 procent, av all el som de säljer vidare till det förhöjda priset 45 euro per megawattimme, som de alltså skall betala till företaget med miljöbalansansvar.

De avgifter som uppbärs av slutkonsumenterna fastställs för ett år åt gången på basis av de kostnader som systemet föregående år åsamkat företagen med miljöbalansansvar.

2.3. Bedömning av nuläget

2.3.1. *Upplagring av brännortorv med tanke på störningar i tillgången*

Torvbränslets andel av Finlands primärenergi är ca fem procent. Av brännortorven används ca 60 procent för produktion av fjärrvärme och el för samhällen medan ca 40 procent går till industrins produktion av värme, ånga och el. Industrins kraftverk levererar på vissa orter även fjärrvärme till samhällena. Brännortorv används framför allt lokalt inom energiproduktionen, eftersom det ännu lönsamma avståndet för transport av torv från torvmossen till kraftverket är ca 100 kilometer. Produktionen och användningen av brännortorv är livligast i östra och norra Finland samt i Österbotten. I sin egenskap av inhemsk och lokal kraftkälla har brännortorven en stor betydelse för leveranssäkerheten vid produktion av värme och el.

Som ren naturtillgång finns det rikligt med torv i Finland, men som bränsle kan torven bara användas efter en långvarig beredning av torvmossarna och produktionsprocess av torvbränsle. Under ett vanligt produktionsår tar man upp torv ur torvmossar från början av maj till slutet av september. På grund av vädrets växlingar kan den mängd torv som tas upp ur torvmossen variera betydligt och i värsta fall bara utgöra en femtedel av målsättningen. En avgörande faktor för att produktionen skall lyckas är mängden nederbörd på torvmossen i synnerhet under våren och försommaren. Under dåliga år räcker torven inte fram till följande säsong, och därvid måste den resterande mängden tas ur lagren. Normalt har brännortorvsleverantörerna en så stor mängd torv i lager att det räcker till för att utjämna bristerna under ett svagt torvår. Men lagernivåerna har under 2000-talet börjat minska ganska snabbt. Om det nu blir svaga torvår två eller flera år i följd, är det inte sagt att de nuvarande brännortorvslagren räcker till för att möta efterfrågan.

Som reservbränsle kan torvkraftverken i allmänhet använda träflis eller stenkol. Inom energipolitiken har man försökt öka användningen av träbränsle. Men för närvarande produceras inte så stora mängder träbränsle att det kunde utgöra en reserv när brännortor-

ven tar slut. Dessutom försvåras leveranserna av biobränslen till kraftverken om det blir sträng kyla, varvid bränttorven kan användas för att trygga bränsleleveranserna. Eftersom de kraftverk som använder bränttorv nästan utan undantag finns inne i landet, blir det logistiska problem om man försöker ersätta bränttorven med stenkol. Det kan också vara svårt att i tillräckligt god tid reservera tillräckligt stor fraktkapacitet till sjöss för frakt av stenkol i Östersjöns vinterförhållanden, i synnerhet om det blir ett besvärligt isläge.

Bränttorven ingår inte i de bränslen som någon förpliktas att lagra enligt lagen om tryggnad av försörjningsberedskapen, eftersom lagringsskyldigheten endast tillämpas på importbränsle. Däremot hör bränttorven numera till skyddsupplagningsprogrammet och därmed till tillämpningsområdet för lagen om skyddsupplag. Några avtal om skyddsupplagring av bränttorv har dock inte ingåtts överhuvudtaget så länge denna möjlighet varit i kraft.

2.3.2. *Bränttorven som bränsle vid produktion av kondensel*

Alla elproducenter och elkonsumenter i Finland har rätt att ansluta sig till nätet oberoende av hur stora de är. Europeiska gemenskapernas kommission publicerade den 26 maj 2004 en rapport som sade att anslutningarna till nätet skötts väl i Finland. Alla elproducenter som anslutit sig till stamnätet, och som har förutsättningar att driva en konkurrenskraftig produktion, förmår därmed leverera el till en kund som kan finnas var som helst i Finland.

Problemet med den nordiska elmarknaden är hur man skall kunna trygga att den produktionsform som ligger sist i inmatningsordningen, nämligen produktionen av kondensel, skall bli tillräckligt lönsam. Om det inte råkar vara ett torrt vattenår med litet vattenkraft tilldelas kondenskraftverken så få drifttimmar i året, att kraftverkens ägare inte alltid kan få kraftverkens underhållskostnader täckta. Några kondenskraftverk som drivs med stenkol, tjock brännolja och bränttorv hör till denna grupp. Men kondenselen har dock en viktig roll inom kraftsystemet i Finland och Norden, eftersom kondenselen be-

hövs för att jämna ut konsumtionstopparna och flaskhalsarna i den nordiska kraftöverföringen.

EG:s omfattande handel med utsläppstillstånd för koldioxid som inleddes i början av år 2005 har på grund av den höga specifika utsläppsfaktorn för torv försvagat torvens konkurrenskraft i förhållande till andra kraftverksbränslen. När utsläppsrätternas värde stiger tillräckligt kan även användningen av stenkol bli lönsammare än användningen av bränttorv i kraftverk, som tidigare använt bränttorv som sitt huvudsakliga bränsle. När torvens konkurrenskraft försvagas återspeglar sig den minskade användningen av torv även i produktionen av bränttorv och i användningen av träbränslen. På grund av utsläppshandeln har problemet med produktionskapacitet för bränttorv blivit att leverantörerna av bränttorv kan få svårigheter med att säkra bränsleförsörjningen till kondenskraftverken, om efterfrågan på bränttorv inte blir i huvudsak kontinuerlig under de närmaste åren.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning

Propositionen är tvådelad och med den försöker man trygga försörjningsberedskapen i landet och elleveranssäkerheten genom att å ena sidan stöda tillgången på bränttorv vid tider med dåligt väder som gett dålig torvproduktion och å andra sidan stöda torvens konkurrenskraft vid elproduktion i kondenskraftverk.

Syftet med den föreslagna lagen om skyddsupplag för bränttorv är att tillgången på bränttorv för produktion av värme och el skall tryggas efter tider med svag torvupptagning på grund av regnigt väder. På grund av vädrets obeständighet kan produktionen av bränttorv vissa år sjunka utan att producenterna kan göra något åt detta. Genom att grunda och upprätthålla skyddsupplag för bränttorv som tillägg till normala kommersiella lager försöker man minska den osäkerhet som orsakas av att produktionen av bränttorv är så beroende av vädret. Målet är att försäkra sig om, att bränttorvslagren också när de

är som minst ändå skall vara tillräckliga för att utgöra en buffert om torvupptagningen går dåligt.

I de nordiska länderna produceras el huvudsakligen med vatten- och kärnkraft samt med samproduktion av el och värme inom industrins och samhällenas kraftvärmeverk. Dessutom importeras el som kommer från länder utanför Norden. Om efterfrågan på el i Norden är större än det ovan nämnda, produceras resten i kondenskraftverk. Kondenselen behövs speciellt för att jämna ut konsumtionstoppar och flaskhalsar i den nordiska elöverföringen. Av de nordiska länderna är det bara Finland och Danmark som har en betydande kondenskraftskapacitet. Den är främst grundad på stenkol samt i Finland även på torv.

Utsläppshandeln med koldioxid har på grund av den höga specifika utsläppsfaktorn för torv försvagat bränttorvens konkurrenskraft i jämförelse med andra kraftverksbränslen. När utsläppsrätternas värde stigit tillräckligt kan även användningen av stenkol bli lönsammare i kraftverk, som tidigare drivits med bränttorv som huvudsakligt bränsle. När bränttorvens konkurrenskraft försvagas återspeglar sig den minskade användningen av bränttorv i produktionen av bränttorv samt i användningen av träbränslen. Avsikten med den föreslagna lagen om inmatningstariffer för bränttorvsbaserad el är att förändra inmatningsordningen för kondenskraftverken så att ett kraftverk som använder ett inhemskt bränsle åtminstone delvis prioriteras före kondenskraftverk som körs med utländska fossila bränslen.

3.2. Alternativa sätt att genomföra förslaget

3.2.1. Skyddsupplag för bränttorv med tanke på stömingar i tillgången

För att trygga tillgången på bränttorv är det första alternativet att man stiftar en lag om en lagringsplikt även för bränttorvens del. De kraftverk som drivs med bränttorv kan dock inte hålla stora torvlager på sina områden, eftersom kraftverken inte har planerats för lagerhållning i samband med produktionen. De flesta torvkraftverk ligger i tätorter, där

en lagring av torv i stor skala är svår att förverkliga på grund av dammolägenheter och andra miljöolägenheter och lagringen skulle dessutom kräva investeringar. Om man inriktar skyldigheten att beredskapslagra bränsle på alla producenter av värme och el skulle även detta försvaga torvens konkurrenskraft i förhållande till importbränslena. Utsläppshandeln med koldioxid som inleddes i början av år 2005 har redan nu på grund av torvens höga specifika utsläppsfaktor försvagat bränttorvens konkurrenskraft jämfört med andra kraftverksbränslen. Ett allmänt energipolitiskt mål är att understödja användningen av de inhemska bränslena för att trygga landets försörjningssäkerhet och leveranserna av energi. Om man nu skulle lägga en ny kostnadspåлага på bränttorven skulle detta strida mot det ovannämnda energipolitiska målet.

Som det andra alternativa sättet att höja lagernivåerna för bränttorv har utretts inverkan av direkt statsstöd på tilläggs-lager, som kompletterar de kommersiella lagren. Härvid skulle man betala stödet för att sporra producenter av bränttorv till att inrätta tilläggs-lager som buffertar med tanke på risken för dåliga torvupptagningsår. Den planerade modellen med direkt stöd uppfyller inte kraven i Europeiska gemenskapernas regler för statsstöd.

Möjligheterna att trygga tillgången på torvbränsle med Försörjningsberedskapscentralens åtgärder och kommersiella avtal har även föreslagits som ett alternativ, men i detta sammanhang anser man att detta inte är ändamålsenligt, eftersom formerna för det praktiska förverkligandet av avtalsförfarandet inte specificerats tillräckligt noga i lagstiftningen.

Traditionella avtal om skyddslagring av torv har inte ingåtts för bränttorvens del, även om detta varit möjligt redan länge enligt vår lagstiftning. Huvudorsaken till detta är att räntestödet till kapitalkostnaderna för ett torvlager kopplats till den kredit som beviljas av en finansinrättning för att uppställa lagret. Inom produktions- och leveranskedjorna för bränttorv finns dock inte något naturligt behov av låntagning för torvlager.

För att trygga tillgången på bränttorv efter en produktionsperiod med ogynnsamt väder har man tvingats utveckla en ny, smidig typ

av torvlager, där lagernivåerna för torven höjs utan att torvens konkurrenskraft i förhållande till andra bränslen belastas.

3.2.2. *Bräntorv som bränsle i kondenskraftverk*

Man har ur flera olika synvinklar utrett, hur konkurrenskraften hos kondensel som produceras med torv skall kunna höjas i förhållande till el producerad med importerade bränslen och hur möjligheterna att producera torvkondensel skall kunna tryggas i förhållanden där handeln med utsläppstillstånd spelar en roll. Förutom systemet med inmatningstariffer har följande stödmodeller föreslagits: en skatt som åläggs produktionen av annan kondenskraft, ett införande av primärproduktsavdrag för bräntorven, ett direkt driftsstöd för produktionen av kondenskraft med torv, en modell med öronmärkta utsläppsrättigheter för torvkondenskraftverk ur reserven för nya kraftverk inom utsläppshandeln, ett certifikatsystem baserat på elkonsumenternas skyldighet att köpa el samt ett direkt stöd till produktionen på torvmossarna.

Insatsskatt på all kondensel som inte producerats med torv kunde öka den med bräntorv producerade elens konkurrenskraft gentemot den övriga inhemska kondenskraften. En skatt som införts för finländsk elproduktion kan inte enligt EG:s lagstiftning och praxis vid införandet av EG:s lagstiftning åläggas utländsk elproduktion. Följden är att insatsskatten på den nordiska elmarknaden kunde leda till att danska kolkondenskraftverk kunde producera el med förtur jämfört med finska kolkraftverk.

Det skulle stå i strid med Europeiska gemenskapernas sjätte direktiv om mervärdesskatt att tillämpa primärproduktsavdrag på det sätt som allmänt var i bruk i Finland innan vi anslöt oss till Europeiska gemenskaperna.

Ett direkt driftsstöd till torvkondensel skulle till sin natur egentligen vara ett verksamhetsstöd som strider mot EG:s regler om statsstöd. Det skulle inte gå att finna speciella motiveringar för stödet, vilka skulle kunna möjliggöra ett undantag från EG:s regler om statsstöd.

Enligt utsläppshandelsdirektivet

(2003/87/EG) kan man inte bevilja extra utsläppsrätter för redan existerande torvkondensverk ur medlen som reserverats för nya kraftverk.

Ett certifikatsystem som vore baserat på att elkonsumenterna förpliktades att köpa el till ett visst pris skulle med tanke på syftet bli orimligt tungrott och byråkratiskt, om det endast skulle gälla torvkondensel. Ett stöd till kondensel som enbart producerats med torv vore också svårt att motivera med tanke på hur EG:s bestämmelser om statsstöd skall tillämpas. Till exempel Sveriges elcertifikatsystem har motiverats i enlighet med gemenskapens riktlinjer för miljöstöd och torvelektricitet finns med inom ramen för samproduktionen av el och värme med hög verkningsgrad för bränslet. Torvkondensel ingår inte i det svenska elcertifikatsystemet.

Ett direkt stöd till upptagningen av bräntorv ur torvmossen skulle också till sin karaktär vara ett verksamhetsstöd, vilket i princip är förbjudet enligt gemenskapernas regler om statsstöd. Det skulle inte gå att finna någon sådan specialmotivering för detta direkta stöd, vilken kunde göra en tillräckligt stor avvikelse från reglerna möjlig med tanke på syftet. Å andra sidan skulle stödet även rikta sig till annan energiproduktion än enbart den torvbränslebaserade kondenskraften.

Typiska drag i inmatningstariffsystem som används i olika länder i syfte att öka användningen av förnybara energikällor är att man fastställer ett fast inköpspris för el och förpliktar till inköp (t.ex. i Tyskland) eller att man fastställer en fast tilläggsavgift som adderas till elens marknadspris, och som dessutom i regel fastställs för flera år i följd (t.ex. i Danmark och Spanien). Sådana i förhållande till marknadspriset mycket stela inmatningstariffkonstruktioner orsakar effektivitetsförluster på marknaden, dvs. ett slags överkompensation för ifrågavarande elproduktion. Trots detta kan de vara ändamålsenliga, om syftet t.ex. är att få fram rikligt med ny elproduktionskapacitet.

Syftet med det nya inmatningstariffsystemet som föreslås tillämpas i Finland på med bräntorv producerad kondensel åren 2006—2010 är att enbart påverka inmatningsordningen för redan existerande torvkondenskapacitet på minst 120 megavoltampere. In-

matningstariffens syfte är inte att få till stånd ny torvkondenskapacitet i Finland. Den finländska elmarknaden fungerar som en del av den öppna nordiska elmarknaden. Av denna orsak borde även den föreslagna inmatningstariffen förverkligas så att den så mycket som möjligt skulle följa marknadens villkor, men dock förverkliga sitt uppställda mål att trygga att torvkondenskraftverken prioriteras i synnerhet före stenkolskondenskraftverken, som i de flesta fallen är den faktor som bestämmer marginalproduktionskostnaderna. För en sådan uppgift passar en inmatningstariff bra, där för den producerade torvkondenselen betalas, förutom marknadspriset, ett tilläggspris, vars storlek beror på centrala marknadsfaktorer som påverkar prisbildningen. De viktigaste av dessa centrala marknadsfaktorer är det rådande priset på utsläppsrättigheter och priset på stenkol. Priset på bräntorv har de senaste åren varit mycket stabilt, så det kunde anses vara ett fast pris när inmatningstariffen räknas ut. På samma sätt skulle övriga faktorer inom elproduktionen som kraftigt påverkar tilläggsprisets storlek anses som fasta priser när tariffen tas fram, utan att detta förfarande skulle få någon större betydelse för hur syftet uppnås eller för aktörernas ställning.

3.2.3. *Förslagen i relation till EG:s statsstöd- och elmarknadsregler*

Ersättning för skyddsupplagring av bräntorv

När den offentliga sektorn beviljar finansiering åt bolagen, bör åtgärdens förhållande till Europeiska gemenskapernas statsstödsbestämmelser undersökas. EG:s principer om statligt stöd definieras i gemenskapernas grundfördrag, artiklarna 87–89. Artikel 86.2 bestämmer om den ersättning som skall betalas för en förpliktelse att tillhandahålla offentliga tjänster, vilket nära tangerar statsstödsfrågan.

Grundfördragets artikel 87.1 utgår ifrån att statligt stöd i regel är förbjudet. Det finns dock undantag, som gör det möjligt att godkänna stödåtgärder (artikel 86.2 samt artikel 87.2 och 87.3) såsom lämpliga på den gemensamma marknaden. I praktiken är en betydande del av ett bolags verksamhet, i syn-

nerhet kostnader som ansluter sig till olika projekt eller kostnader som beror på att förpliktelsen att tillhandahålla offentliga tjänster uppfylls godtagbara upp till ett bestämt maximibelopp. Om det är fråga om statsstöd, skall en sådan åtgärd enligt huvudregeln i artikel 88.3 rapporteras till kommissionen (som alltså blir underrättad) innan den vidtas. I vissa situationer kan man avvika från skyldigheten att underrätta kommissionen på förhand. Dessa undantag finns fastslagna i kommissionens beslut (2005/C 297/04) om allmänna ramar för statsstöd som kan betalas för skyldigheten att tillhandahålla offentliga tjänster samt i rådets förordning (EG) Nr 994/98 om tillämpningen av artiklarna 92 och 93 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen på vissa slag av övergripande statligt stöd.

Enligt grundfördragets artikel 86.2 är det möjligt att avvika från bestämmelserna om statligt stöd när det gäller att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, såvida tjänstens utförande skulle hindras av att man följde huvudregeln och såvida åtgärderna inte äventyrar den gemensamma marknadens funktionsduglighet. Skyddsupplagring av bräntorv kan anses vara en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. När det gäller att definiera sådana förpliktelser att utföra en tjänst har ett medlemsland en stor prövningsrätt. Medlemsstaten måste dock när den finansierar utförandet av tjänsteförpliktelser följa praxis vid tolkningen av artikel 86.2. Många avgöranden av EG-domstolen har gjorts om förhållandet mellan betalning av ersättning för förpliktelsen att utföra offentliga tjänster i relation till EG:s regler om statsstöd. Undantag från reglerna kan göras, och därmed även undantag från skyldigheten att underrätta kommissionen, såvida uppdraget att genomföra en förpliktelse att utföra en offentlig tjänst följer kriterierna som fastslås i Europeiska gemenskapernas domstols utslag ”Altmark Trans” (ärende C-280/00, givet 24.7.2003).

Hur en ersättning som betalas för tjänster som ansluter sig till skyddsupplagring av bräntorv förhåller sig till reglerna om statsstöd skall sålunda bedömas med ledning av domstolens utslag i ärendet Altmark Trans. I denna dom definieras fyra kriterier som mäs-

te bli uppfyllda, för att det inte skall vara frågan om sådant statsstöd som förbjuds i grundfördraget. För det första skall det företag som får stödet verkligen få i uppdrag att uppfylla förpliktelserna för den offentliga tjänsten. Dessa förpliktelser skall definieras klart. För det andra skall de grunder, enligt vilka ersättningen beräknas, fastställas på förhand på ett objektivt och transparent sätt. För det tredje får ersättningen inte överstiga det som behövs för att täcka alla de kostnader eller en del av kostnaderna, som förpliktelserna till den offentliga tjänsten förutsätter. För det fjärde, om den som producerar tjänsten inte väljs enligt förfarandet för offentlig upphandling, skall nivån för de erforderliga kostnaderna bestämmas genom att de jämförs med vad ett väl lett genomsnittligt företag som förmår producera motsvarande tjänster skulle förtjäna genom att uppfylla de ifrågasvarande förpliktelserna.

Den förpliktelse att utföra tjänster som gäller skyddsupplagring av bräntorv och den ersättning som betalas för detta är av allmänt ekonomiskt intresse och har därmed definierats enligt kriterierna i det nämnda domslutet. Av denna orsak behöver EG:s bestämmelser om statsstöd inte tillämpas på ersättningen för skyddsupplagring.

Inmatningstariff för el som producerats med bräntorv i kondenskraftverk

EG-domstolen och kommissionen har tagit ställning till inmatningstarifferna närmast i samband med att de behandlat den tyska lagstiftningen. Som exempel på utslagen kan man dessutom nämna den irländska anskaffningsförpliktelsen för bränsle inom produktionen av kondenskraft med bräntorv samt det svenska systemet med elcertifikat. Av dem gäller det svenska exemplet förutom förnybara energikällor även med torv producerad el i samband med samproduktion av el och värme, men det gäller inte det nu i Finland föreslagna förfarandet med torvkondenskraft.

En central utgångspunkt när man skall bedöma inmatningstariffen är att den inte ses som ett statsstöd som avses i 87 artikeln i EG:s grundfördrag, eftersom den inköpsförpliktelse som nu föreslås inte skulle ansluta

sig till någon direkt eller indirekt överföring av statens medel till de elproducerande bolag som skulle få inköpskyldighet. Eftersom den som föreslås bli den betalande parten är Fingrid Oyj, vars aktiemajoritet är i privata händer, skulle medlen fördelas i inmatningstariffsystemet genom en privat mellanhand. I gemenskapernas rättspraxis har man i liknande fall inte fäst avseende vid att överföringen av medel grundat sig på en bestämmelse i lagen (ärendet G-379/98 PreussenElektra AG). I fallet PreussenElektra fastställde EG-domstolen också att begränsningen av inmatningstariffsystemet till el producerad i Tyskland inte bröt mot bestämmelserna i EG:s grundfördrag angående fri rörlighet för varor (artiklarna 28—30).

Enligt gemenskapens rättspraxis som grundar sig på fallet med PreussenElektra är det föreslagna inmatningstariffsystemet inte ett statsstöd i den mening som avses i grundfördragets artikel 87.1, och kommissionen behöver sålunda inte underrättas om systemet såsom ett statsstödsärende på det sätt som förutsätts i artikel 88.3.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/54/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 96/92/EG syftar till trygga en icke-diskriminerande, öppen och skäligt prissatt tillträde till elnätet vid förverkligandet av den inre elmarknaden. Trots detta tillåter direktivet i vissa fall undantag från regeln om icke-diskriminerande tillträde till nätet. Enligt direktivets artikel 11.3 får en medlemsstat ålägga den systemansvarige att, då denne avgör inmatningsordningen mellan produktionsanläggningarna, prioritera anläggningar som använder förnybara energikällor eller avfall, eller kraftvärmeverk. Enligt punkt 4 i samma artikel kan en medlemsstat med hänsyn till försörjningstryggheten bestämma att sådana kraftverk, som använder inhemska källor för primärenergi skall prioriteras i en utsträckning som inte under något kalenderår överstiger 15 procent av den totala mängd primärenergi som behövs för att producera den el som förbrukas i den berörda medlemsstaten.

På den nordiska elmarknaden, som fungerar marknadsinriktat, bestäms inmatningsordningen inte av den systemansvarige nät-

innehavaren, utan inmatningsordningen baseras på ekonomiska kriterier. En förändring av inmatningsordningen är dock möjlig på den nordiska elmarknaden med ett stödarrangemang som baserar sig på inmatningstariffen. Då man beaktar artikel 11.4 i direktivet 2003/54/EG kan man anse att det föreslagna förfarings sättet inte heller står i strid med direktivet om den inre marknaden för el.

3.3. De viktigaste förslagen

3.3.1. *Lagen om skyddsupplag för bränn-torv*

Den osäkerhet i bränsleförsörjningen till produktionen av värme och el, som orsakas av att produktionen av bränn-torv är så beroende av vädret, försöker man minska genom att grunda och upprätthålla skyddsupplag som kompletterar de sedvanliga kommersiella lagren av bränn-torv. För att genomföra detta föreslås en särskild lag om skyddsupplag för bränn-torv. I samma sammanhang skall bränn-torven tas bort från det skyddsupplagringsprogram som grundar sig på den allmänna lagen om skyddsupplag.

Grundandet och upprätthållande av ett torvlager är en förpliktelse till offentliga tjänster som gäller leverantören av bränn-torv, men förbindelsen att åta sig tjänsten skall dock vara frivillig. Med skyddsupplag avses ett sådant bränn-torvslager som grundats för produktion av värme eller el, vilket upprätthålls i en treårsperiod av leverantören av torven på basis av ett avtal som han ingår med Försörjningsberedskapscentralen och som han upprätthåller utöver det lager han behöver för sin affärsverksamhet.

Bränn-torven i skyddsupplaget skall under avtalstiden endast kunna användas med tillstånd av Försörjningsberedskapscentralen. Tillstånd skall kunna beviljas, om det lager som leverantören behöver i sin affärsverksamhet på grund av den avslutade produktionssäsongens väderförhållanden eller andra skäl som lagerhållaren inte kunnat påverka blivit betydligt mindre än uppläggarens genomsnittliga årliga leveranser.

Försörjningsberedskapscentralen skall betala uppläggaren en ersättning ur försörjningsberedskapsfonden för den skyddsupp-

lagring som genomförts. Ersättningen skall delvis täcka kostnader för kapital, lagerhållning och förluster som drabbat uppläggaren.

3.3.2. *Lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bränn-torv i kondenskraftverk*

För att trygga produktionen av kondensel med torvbränsle föreslås att nätinnehavaren skall betala ett tidsbegränsat stödssystem som grundar sig på inmatningstariffen. I lagen skall föreskrivas om en förändring i inmatningsordningen så att ett kraftverk som använder inhemsk torv som bränsle delvis skall prioriteras i förhållande till kondenskraftverk som använder utländska fossila bränslen. På den nordiska elmarknaden som fungerar enligt marknadens krav skall en förändring i inmatningsordningen åstadkommas med ett stödssystem som baseras på en inmatningstariff.

Inmatningstariffen är ett tilläggspris, som den systemansvarige stamnätsinnehavaren skall betala producenten för el som hör till systemet som en komplettering av det pris som producenten får av elbörsen eller någon annan köpare på marknaden. Inmatningstariffsystemet skall finansieras med inmatningstariffavgifter, som den systemansvarige uppbär som en särskild avgift för elförbrukning som anslutits till stamnätet.

Inmatningstariffsystemet skall, enligt vad som föreslås, vara tidsbegränsat till slutet av år 2010. När det femte kärnkraftsblocket blivit färdigt år 2010 blir behovet av kondensel betydligt mindre än för närvarande. Då kommer det nu föreslagna systemet inte längre att kunna trygga användningen av torvkondenskraftverk.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

4.1.1. *Lagen om skyddsupplag för bränn-torv*

Den föreslagna ersättningen, 0,03 euro per megawattimme i månaden eller sammanlagt 0,36 euro per megawattimme i året, skulle med nuvarande räntenivå delvis täcka kapi-

talkostnaderna för dem som upprätthåller skyddsupplag för brännstov, täckandet av lagren samt lagerförluster.

Till leverantörer av brännstov skall stöd för skyddsupplagring betalas för den del av lagret som överstiger det kommersiella lagret för högst ett tilläggslager om 50 procent. Nedre gräns för ersättningen är ett tilläggslager på fem procent. Leverantören förutsätts årligen leverera minst 100 000 megawattimmar brännstov. Antalet sådana leverantörer är ca 20 och deras andel av hela landets leveranser är 90 procent. De som upprätthåller skyddsupplag kan efter svaga stovupptagningsår dra nytta av möjligheten att använda skyddsupplag, som tryggar en fortsättning av affärsverksamheten.

För användarna av brännstov medför det nu föreslagna systemet fördelar, eftersom de inte längre behöver planera för reservbränsle när stoven tar slut.

Med en genomsnittlig årskonsumtion av stov som motsvarar 20 terawattimmar skulle skyddsupplagens omfattning motsvara högst ca 10 terawattimmar, dvs. ca 12 miljoner kubikmeter frästov. Härvid skulle den årliga kostnaden för ersättningar för skyddsupplag högst utgöra ca 3,6 miljoner euro. Stödet skall betalas ur statens försörjningsberedskapsfond som står utanför statsbudgeten och påverkar sålunda inte statens budgetekonomi.

4.1.2. *Lagen om en inmatningstarriff för el som produceras med brännstov i kondenskraftverk*

I Finland finns för närvarande ett kondenskraftverk och tre kondensanläggningar med ångavtappning vilka uppfyller det föreslagna storlekskravet 120 megavoltampere för att få betalning enligt inmatningstarriffen och vilkas huvudsakliga bränsle är brännstov. Den nominella eleffekten enligt inmatningstarriff-schemat för dessa kraftverk är sammanlagt ca 410 megawatt. Med de kraftverk som omfattas av systemet produceras ca 85 procent av den finländska stovkondenselen.

Betalning enligt den föreslagna inmatningstarriffen skall fås för högst en årlig elproduktion på ca 1,6 terawattimmar. För att producera denna mängd el åtgår ca 4,8 miljoner kubikmeter frästov. Med ett pris på ut-

släppstarrten om 25 euro per koldioxidton och med ett stenkolspris på 7,10 euro per megawattimme skall enligt inmatningstarriffen betalas högst 10,6 miljoner euro om året. Med den prisnivå på en utsläppstarrten som rådde i början av juni 2006 – ca 15 euro per koldioxidton – blir behovet av stöd mindre.

De medel som behövs för att bekosta inmatningstarriffen insamlas av alla elkonsumenter. Den tilläggskostnad som inmatningstarriffavgiften utgör för elkonsumenterna är uträknad enligt läget år 2005 ca 0,009 cent per kilowattimme.

Den föreslagna inmatningstarriffen sänker i några lägen något marknadspriset på el. Denna prissänkande effekt blir på årssnivå något mindre än vad systemet kostar elkonsumenterna.

4.2. **Konsekvenser för myndigheterna**

Den övre gränsen för skyddsupplag blir med Finlands årliga konsumtion av brännstov som motsvarar 20 terawattimmar skyddsupplag som sammanlagt motsvarar ca 10 terawattimmar. För denna mängd blir den föreslagna ersättningen för skyddsupplagring årligen högst ca 3,6 miljoner euro som betalas ur försörjningsberedskapsfonden. Denna summa täcks under de närmaste åren av den nuvarande försörjningsberedskapsavgiften samt fondens övriga inkomster.

Inmatningstarriffsystemet för kondensproduktion av el med stovbränsle skall finansieras med en särskild avgift för elkonsument. Avgiften medför sålunda inte några ekonomiska konsekvenser för den offentliga sektorn.

Med det föreslagna gränsvärdet 100 000 megawattimmar i lagen om skyddsupplag för brännstov blir antalet tänkbara uppläggare ca 20. Administreringen av avtal om skyddsupplag och utbetalningar kommer att åsamka Försörjningsberedskapscentralen en ökad arbetsinsats som motsvarar 0,25 årsverken. Övervakning av skyddsupplagens respektive materialbokföring och inspektioner i själva lagren kräver en ökad insats av arbetskrafts- och näringscentralerna som motsvarar uppskattningsvis ca ett årsverke.

Inmatningstarriffsystemet orsakar en liten höjning av övervakningsarbetsinsatsen på

Energimarknadsverket.

Det extra arbete som propositionen orsakar statens myndigheter är så litet, att det inte får budgetekonomiska konsekvenser.

4.3. Miljökonsekvenser

De nu föreslagna lagarna får inte särskilt betydande miljökonsekvenser jämfört med det nuvarande läget, eftersom lagarna inte syftar till någon betydande ökning av användningen av bräntorv, utan till att trygga den nuvarande konsumtionsnivån av bräntorv.

Skyddsupplagen för bräntorv som kompletterar den normala kommersiella lagernivån ökar något läckageutsläppen av växthusgaser från bräntorvslagren på grund av förluster i själva torven.

Den eventuella ökningen av användningen av torvkondenskraftverk ersätter närmast el som producerats antingen i de andra nordiska länderna eller i inhemska kolkondenskraftverk. Förslaget påverkar dock inte de totala utsläppen av koldioxid i Europeiska gemenskapen, eftersom kraftverken inte beviljas ytterligare utsläppsrätter för detta ändamål. Kraftverken blir tvungna att köpa de ytterligare utsläppsrätter som de eventuellt behöver på marknaden.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Den av statsrådet tillsatta Torvkommittén utredde under åren 1981—1982 uttömmande de finländska produktions- och konsumtionsmöjligheterna för torv. I ett förslag till åtgärder som gjordes av Torvkommittén angående "Minskning av torvproduktionens benägenhet att utsättas för störningar" konstaterades angående behovet av s.k. utjämningslager som orsakades av väderförhållandena under den korta torvproduktionssäsongen följande: "Utgjämningslagren, vars storlek skulle bli ca 50 procent av den årliga efterfrågan på torv, behövs alldeles uppenbart för att minska benägenheten för störningar. De borde vara i torvproducentens ägo och på hans ansvar, så att förlusterna kunde hållas

små. För att grunda dessa lager borde man kunna erbjuda torvproducenterna statslån med låg ränta."

Efter den exceptionellt regniga sommaren 1998 tillsatte handels- och industriministeriet Arbetsgruppen torvproduktionens väderrisker som utredde hur växlingar i vädret kunde skapa problem för torvproduktionen och föreslog alternativa lösningsmodeller för såväl akuta problem som mera långsiktiga problem. Arbetsgruppen föreslog att leveransavtalen i torvbranschen skulle förnyas när de gamla kontrakten löpt ut så, att till kontrakt mellan konsument och producent skulle föregas ett villkor som gällde utjämningslager (i procent av den kommande säsongens leveranser). Dessutom föreslog arbetsgruppen, att man i torvbranschen skulle ta i bruk en reservation för resultatutjämning och en resultatutjämningsfond, med vilka man skulle underlätta branschens aktörers (alltså producenternas och entreprenörernas) möjligheter att bereda sig på konjunktursväxlingar och problem som orsakats av vädret också i framtiden.

År 2000 lät handels- och industriministeriet göra en utredning om statens energipolitik och dess konsekvenser för torvindustrin på 1990-talet. I utredningen behandlades uttömmande statsmaktens åtgärder inom torvindustrin åren 1987—1999 och man bedömde hur åtgärderna inverkat på torvkonsumtionens utveckling. Man granskade även hur andra åtgärder än statens mot slutet av tiden 1987—1999 påverkat torvkonsumtionens utveckling.

På vintern år 2004 lät handels- och industriministeriet göra en utredning om hur den regniga sommaren år 2004 påverkat produktion och användning av torv. Här framkom med tanke på lagring av bräntorv bl.a. att de kommersiella lagren kraftigt minskat under de senaste åren i takt med bl.a. öppnandet av energimarknaden och att denna minskning försvagat försörjningssäkerheten samt förmågan att hantera tillfälliga störningar. I många torvkraftverk var det även i praktiken svårt att snabbt ersätta bräntorven med något annat bränsle på grund av både tekniska och ekonomiska omständigheter. I utredningen lyfte man fram frågan, om en del av bräntorvslagren och väderrisken kunde

övertas och administreras av samhället.

Som en del av arbetet att utreda bakgrunden till en förnyelse av de nationella energi- och klimatstrategin på våren år 2005 lät handels- och industriministeriet utföra en omfattande och täckande allmän utredning av torvenergens ställning i det finländska energisystemet. I utredningen behandlades mångsidigt bränttorvens betydelse och utvecklingen av torvproduktion och användning, det rådande läget och framtidsutsikterna samt faktorer som påverkat och fortfarande påverkade dem. Även bränttorvens konkurrenskraft betonades.

Hösten 2005 lät handels- och industriministeriet ännu utföra en specialutredning av bränttorvens konkurrenskraft inom produktionen av kondensel i det nya läget med handeln med utsläppsrätter. Utredningen fann att kolkondenskraftverk under normala vattenår i kraftverkens inmatningsordning oftast kommer att prioriteras före de kondenskraftverk som producerar torvkondensel under de närmaste åren om bara utsläppsrättens pris stiger en aning. Sålunda skulle de årliga driftstiderna för torvkondenskraftverken bli mycket korta redan åren 2006—2010. Efter år 2010, när ett nytt kärnkraftsblock står färdigt, kommer behovet av kondensel att minska för flera år framåt i hela landet.

Vintern 2005 lät handels- och industriministeriet göra en utredning om, hur produktionen av torvkondensel åren 2006—2010 kunde tryggas i förhållande till stenkolskondens- och naturgaskondensel med användning av ett inmatningstariffsystem. I utredningen tog man fram utkast till huvuddragen i ett inmatningstariffsystem, man kompletterade studierna av den relevanta lagstiftningen inom Europeiska gemenskapen samt försökte uppskatta systemets konsekvenser och kostnader.

Våren 2006 lät handels- och industriministeriet ännu utföra en kompletterande utredning av vilka konsekvenser ett begränsat inmatningstariffsystem för torvkondensel skulle få för kondenselproduktionens struktur och marknadspriset på elektricitet.

5.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

I propositionen om tryggnad av leverans-

säkerhet för bränttorv och med bränttorv producerad el ingår två lagförslag: Lagen om en inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk och lagen om skyddsupplag för bränttorv. Handels- och industriministeriet sände den 20 april 2006 ut utkast till båda lagförslagen på remiss. I brevets bilaga fanns även preliminära utkast till detaljmotivering för vardera lagen. Tidigare hade ministeriet den 11 april 2006 översänt två bakgrundsutredningar i anslutning till inmatningstariffslagen till dem som ombads ge ett utlåtande.

Utlåtanden inbegärdes av fem ministerier eller avdelningar inom ministerier, av fyra ämbetsverk, av nio bolag eller inrättningar samt av 19 organisationer eller sammanlagt 37 remissinstanser. Av dem svarade 33. Dessutom erhöles Försörjningsberedskapscentralens direktions ställningstagande till lagen om skyddsupplag för bränttorv, vilket daterats den 15 juni 2006.

5.2.1. Remissyttranden om ett utkast till lag om en inmatningstariff för el som producerats med bränttorv i kondenskraftverk

Tjugo remissinstanser ansåg att det var möjligt eller värt att understöda stiftandet av en sådan lag i någon form. Det var handels- och industriministeriets marknadsavdelning, jord- och skogsbruksministeriet, Energi- marknadsverket, Försörjningsberedskapscentralen, Konkurrensverket, Konsumentverket, Vaskiluodon Voima Oy, Oy Alholmens Kraft Ab, Oulun Energia, Vapo Oy, Turveruukki Oy, Ingenjörsförbundet rf, Företagarna i Finland rf, Koneyrittäjien liitto ry, Maa- ja metsäloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Bioenergiayhdistys FINBIO ry, Finlands Konsumentförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Suomen Turvetuottajat ry och Turveteollisuusliitto ry.

Av de som svarade var det 11 stycken som motsatte sig lagen eller allvarligt tvivlade på att den behövdes eller i övrigt var lämplig: finansministeriet, miljöministeriet, Fingrid Oyj, Pohjolan Voima Oy, Fortum Power and Heat Oyj, Finlands Näringsliv EK rf, Finsk Energiindustri rf, Skogsindustrin rf, Finlands Fackorganisationers Centralförbund FFC rf,

Finlands Naturskyddsförbund rf och Tjänstemannaunionen rf.

Två av dem som svarade, nämligen handels- och industriministeriets näringsavdelning och Turve Botnia Oy, tog inte någon egentlig ställning till lagförslaget.

Som bilaga till utlåtandet från Fingrid Oy fanns ett utlåtande av en advokatbyrå, som granskat det föreslagna inmatningstariffsystemet med tanke på EG-domstolen och direktiv som gäller denna fråga.

Enligt utlåtandet från handels- och industriministeriets marknadsavdelning kan det föreslagna inmatningstariffsystemet förverkligas ur statsstödsynpunkt utan förhandsanmälan till kommissionen.

Åtta instanser (Vapo Oy, Turveteollisuusliitto ry, Turveruukki Oy, Ingenjörsförbundet rf, Koneyrittäjien liitto ry, Företagarna i Finland rf, FINBIO och Suomen Turvetuottajat ry) ansåg att den nedre gränsen för tillämpning av systemet, 120 megavoltampères generator effekt, var för hög. Fyra instanser (Koneyrittäjien liitto ry, Företagarna i Finland rf, FINBIO och Suomen Turvetuottajat ry) föreslog istället gränsen 50 megavoltampère. Även Försörjningsberedskapscentralen var bekymrad över det framtida intresset hos kraftverken att förverkliga s.k. kondenssvansar.

I sju utlåtanden (Oulun Energia, Vapo Oy, Turveruukki Oy, Suomen Turvetuottajat ry, Företagarna i Finland rf, Koneyrittäjien liitto ry och MTK) framfördes, att lagens giltighetstid borde förlängas ända till slutet av den så kallade Kyotoperioden, dvs. till slutet av år 2012. I två utlåtanden (Vaskiluodon Voima och Oulun Energia) ville man även höja den så kallade toppdrifttiden från 3900 timmar uppåt.

5.2.2. *Remissyttranden om ett utkast till lag om stödjande av upplagring av bräntorv*

Avgivande av ett lagförslag i någon form understöddes eller ansågs vara möjligt i någon omfattning av de flesta, nämligen 28 instanser: Handels- och industriministeriets närings- och marknadsavdelningar, jord- och skogsbruksministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, Försörjningsberedskapscentra-

len, Konkurrensverket, Pohjolan Voima Oy, Vaskiluodon Voima Oy, Fortum Power and Heat Oy, Oy Alholmens Kraft Ab, Oulun Energia, Vapo Oy, Turveruukki Oy, Turve Botnia Oy, Finlands Näringsliv EK rf, Finsk Energiindustri rf, Ingenjörsförbundet rf, Företagarna i Finland rf, Koneyrittäjien liitto ry, MTK, Skogsindustrin rf, FFC, FINBIO, Finlands Konsumentförbund rf, Finlands Kommunförbund rf, Suomen Turvetuottajat ry och Turveteollisuusliitto ry.

En instans dvs. Finlands Naturskyddsförbund rf motsatte sig indirekt även lagen om skyddsupplag eftersom förbundet vill att Finland skall avstå från all energianvändning av torv före år 2025.

Fyra instanser (Energimarknadsverket, Konsumentverket, Fingrid Oy och Tjänstemannaunionen rf) tog inte någon egentlig ställning till lagförslaget. Fingrid konstaterade dock, att om man vill stöda torven, borde stödet riktas direkt till länkarna i produktionskedjan och inte till elmarknaden.

Enligt handels- och industriministeriets marknadsavdelnings utlåtande är det möjligt att utveckla det föreslagna stödssystemet för lagring av bräntorv så att det med tanke på statsstödsfrågan inte skulle behövas någon förhandsanmälan till kommissionen.

Enligt ställningstagandet från Försörjningsberedskapscentralens direktion orsakar den planerade skyddsupplagringen av bräntorv, om den realiserar, bestående årliga utgifter på 3,5 miljoner euro för försörjningsberedskapsfonden. Sådana fasta utgifter anses mycket tunga för fondekonomin och därför föreslås det att lagen om skyddsupplag för bräntorv skall vara tidsbunden.

I tolv utlåtanden (Pohjolan Voima Oy, Turveruukki Oy, Vaskiluodon Voima Oy, Koneyrittäjien liitto ry, Företagarna i Finland rf, MTK, Turveteollisuusliitto ry, Turve Botnia Oy, Vapo Oy, Finsk Energiindustri rf, FINBIO och Suomen Turvetuottajat ry) konstateras, att det föreslagna engångsstödets nivå för stöd till kompletterande lager, 0,2 euro per megawattimme, med tanke på lagerkostnaderna (ränteutgifter för kapitalet som bundits till lagret, kostnader för att täcka stackarna, lagringsförluster) är alltför låg och borde höjas kännbart.

I tretton utlåtanden (Koneyrittäjien liitto ry,

Företagarna i Finland, Turveruukki ry, Pohjolan Voima Oy, Vaskiluodon Voima Oy, Vapo Oy, Turveteollisuusliitto ry, Finsk Energiindustri rf, Oy Alholmens Kraft Ab, MTK, FINBIO, Suomen Turvetuottajat ry och Finlands Kommunförbund rf) konstaterades, att den lägre gränsen för torvleverantörer som är berättigade till stöd, 450 000 megawattimmar brännторv i året, är alltför hög och borde sänkas. De föreslagna nya minimigränserna varierade mellan 30 000 och 100 000 megawattimmar brännторv per år.

Man framförde även att stöd skulle betalas för hela tilläggsdraget även om det översteg 50 procent av de föregående årens genomsnittliga leveranser. Likaså konstaterades i ett par utlåtanden, att om ett kraftverksbolag självt producerar sin torv, borde det även i detta fall vara möjligt att få stöd för det kompletterande draget. I några utlåtanden konstaterades, att man kunde underlätta den obliga-

toriska lagringen av stenkol, om man börjar stöda lagringen av torv.

6. Andra omständigheter som inverkar på propositionens innehåll

På handels- och industriministeriet bereds som bäst ett tidsbegränsat system för att upprätthålla driftsberedskapen för kondenskraftskapacitet som hotas av nedläggning. Man har för avsikt att avge en proposition som startar detta system till riksdagen under höstsessionen 2006. Om detta kapacitetssystem som kommer att framföras senare och det nu föreslagna inmatningstariffsystemet ens delvis riktar sig till samma kraftverk, borde kraftverk som hör till inmatningstariffsystemet inte omfattas av tillämpningen av kapacitetssystemet.

DETALJMOTIVERING

1. Motiveringar till lagförslagen

1.1. Lag om skyddsupplag för bräntorv

1 §. Lagens syfte. I denna paragraf konstateras det att lagens syfte är att trygga landets försörjningsberedskap och tillgången på bräntorv, och detta försöker man realisera genom att inrätta och upprätthålla skyddsupplag, som överskrider den sedvanliga kommersiella lagringen av bräntorv, för händelse av variationer i produktionsförhållandena. Till följd av variation i väderleksförhållandena sjunker produktionen av bräntorv vissa år oberoende av producenternas verksamhet. Denna osäkerhet i kraftverkens bränsleförsörjning, som beror på att produktionen av bräntorv är beroende av vädret, försöker man minska genom skyddsupplagring. Skyddsupplagringen är en offentlig tjänst som skall åläggas den som ingår ett avtal om skyddsupplag och för vilken uppläggaren skall betalas ersättning med medel ur försörjningsberedskapsfonden, som står utanför statsbudgeten.

2 §. Skyddsupplag. I paragrafen definieras begreppet skyddsupplag samt de leverantörer av bräntorv som kan inrätta skyddsupplag.

Med skyddsupplag avses i lagen ett sådant upplag för bräntorv som har inrättats för produktion av värme eller elektricitet och som en leverantör av bräntorv på grundval av avtal med Försörjningsberedskapscentralen upprätthåller utöver det lager som krävs för affärsverksamheten. Vid skyddsupplagring äger lagerhållaren själv den bräntorv som skall lagras, men för ibruktagande av den förutsätts tillstånd av myndigheten. Eftersom uppläggaren inte kan använda sitt torvupplag för sedvanlig kommersiell verksamhet, har inrättandet och upprätthållandet av ett sådant upplag ingen inverkan på storleken på bräntorvsleverantörens sedvanliga kommersiella lager.

Upplagringen skall genomföras som lagring i stack i någon del av produktions- och transportkedjan. Eftersom det är fråga om en produkt som är klar för användning, skall uppläggaren i sin bokföring ta upp den bland

omsättningstillgångarna. Genom detta förfarande kan det garanteras att de extra upplagen kan övervakas, men bräntorvsleverantören ges samtidigt en möjlighet att låta lagret cirkulera i affärsverksamheten.

Ett skyddsupplag kan inrättas av en bräntorvsleverantör, som levererar minst 100 000 megawattimmar bräntorv per år för produktion av värme eller elektricitet eller kombinerad produktion av dessa.

3 §. Avtal om skyddsupplag. Försörjningsberedskapscentralen skall ingå ett avtal om skyddsupplag med en bräntorvsleverantör som inrättar ett skyddsupplag. I avtalet skall uppläggaren förbinda sig att inrätta ett skyddsupplag för bräntorv av överenskommen storlek och beskaffenhet samt att upprätthålla det under tre år.

Närmare bestämmelser om innehållet i avtalet om skyddsupplag utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning skall åtminstone föreskrivas att ett avtal om skyddsupplag skall innehålla följande bestämmelser:

- mängd och kvalitet i fråga om den bräntorv som skall upplagras
- upplagringsplats och -sätt
- de särskilda villkor som eventuellt förorsakas av kvaliteten på den bräntorv som skall upplagras
- att den bräntorv som skall upplagras får omfattas av lagercirkulationen
- att Försörjningsberedskapscentralen har rätt att bekanta sig med uppläggarens materialbokföring och göra granskningar på bräntorvens upplagringsplatser.

4 §. Tillstånd att använda skyddsupplag. Bräntorv i ett skyddsupplag skall endast kunna användas med tillstånd av myndigheten. I användningstillståndet skall den mängd som uppläggaren har rätt att använda av skyddsupplaget specificeras. Någon ersättning för skyddsupplagring skall inte betalas för den bräntorv som har använts i skyddsupplaget.

Uppläggaren kan hos Försörjningsberedskapscentralen ansöka om tillstånd att använda skyddsupplaget, om mängden leveransfärdig bräntorv som uppläggaren har i

ett annat lager än skyddsupplaget inte räcker till för de leveranser som förväntas. Användningstillstånd kan beviljas, om det bräntorvslager som uppläggaren behöver i sin försärsverksamhet till följd av väderleksförhållandena eller med dem jämfällbara skäl, som uppläggaren inte kunnat påverka, under de utgångna produktionsperioderna har blivit märkbart mindre än uppläggarens genomsnittliga årliga leveranser.

Till användningstillståndet skall kunna fögas villkor som är nödvändiga för att lagens mål skall uppfyllas. Användningstillstånd skall kunna beviljas för tiden utanför torvproduktionsperioden, dvs. mellan 1 oktober och 30 april följande år.

5 §. Ersättning för skyddsupplagring. I paragrafen skall det föreskrivas om den ersättning som uppläggaren skall betalas för skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Ersättningen skall delvis täcka de kapital-, upplagrings- och förlustkostnader som uppläggaren förorsakats. När nivån på ersättningen fastslås skall sådana kostnader granskas som ett genomsnittsföretag, som har en god ledning och tillräcklig utrustning för att kunna uppfylla åtagandet, förorsakas av skyddsupplagringen. Ersättningen är inte ett sådant statligt stöd som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget, eftersom dess storlek inte överskrider de kostnader som uppläggaren orsakas av.

Det föreslagna ersättningsbeloppet är 0,03 euro per megawattimme bräntorv i månaden. Ersättning skall endast betalas för genomförd skyddsupplagring. Försörjningsberedskapscentralen skall betala ersättningen med medel ur försörjningsberedskapsfonden.

Som en sådan mängd bräntorv som berättigar till ersättning för skyddsupplagring i ett skyddsupplag kan i avtalet om skyddsupplag överenskommas om minst fem och högst 50 procent av uppläggarens genomsnittliga levererade mängder. Den föreslagna nivån på skyddsupplaget, 50 procent av torvleveranserna, är med tanke på försörjningsberedskapen tillräcklig, eftersom man klarar sig med denna mängd under den kritiska perioden från midvintern till nästa produktionsperiod. Genom den nedre gränsen igen försöker man undvika den stora administrativa belastning i förhållande till ersättningens storlek som

sammanhänger med utbetalningen av små ersättningar. Som genomsnittliga leveransmängder skall anses medelvärdet av de två största leveransmängderna under de tre år som föregår det år då avtalet ingås. Det medelvärde som skall användas vid beräkningen jämnar ut inverkan på nivån på skyddsupplaget av de periodvisa variationerna i bräntorvsproduktionen som följer av väderleksförhållandena.

Närmare bestämmelser om beräkningen av upplagsnivån och om utbetalning av ersättning för skyddsupplagringen skall meddelas genom förordning av statsrådet. I förordningen skall meddelas bestämmelser om kvaliteten på den bräntorv som skall godkännas för skyddsupplagring samt om övriga omständigheter som behövs för teknisk specificering av upplaget. Likaså skall genom förordning föreskrivas om perioden för utbetalning av ersättningen för skyddsupplagring samt om de uppgifter som skall meddelas för att ersättning skall kunna betalas ut.

6 §. Uppläggarens meddelanden till Försörjningsberedskapscentralen. Uppläggaren skall vara skyldig att årligen meddela Försörjningsberedskapscentralen mängden av sin bräntorvsproduktion samt de mängder bräntorv som uppläggaren levererat till värme- och elkraftverken för att avtalet om skyddsupplag skall kunna upprättas och skyddsupplagets storlek övervakas. Meddelandet skall innehålla en kalkyl, av vilken framgår de levererade mängderna per kund.

Närmare bestämmelser om meddelandets tidpunkt, innehåll och form utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §. Verifiering av de skyddsupplagrade mängderna. Övervakningen av skyddsupplagen förutsätter regelbundna meddelanden från uppläggarna samt övervakning på upplagsplatserna i nödvändig omfattning. Uppläggaren skall alltid kunna visa förutom mängden i sina kommersiella lager också mängden i skyddsupplaget i det objekt som nämns i avtalet om skyddsupplag. Till följd av detta skall uppläggaren för övervakningen meddela arbetskrafts- och näringscentralen mängderna av den bräntorv som ingår i dennes upplag och var de är belägna.

Övervakningen på fältet skall ifrågasvaras av arbetskrafts- och näringscentral, som har

lokalkännedom, utföra på sitt verksamhetsområde. Arbetskrafts- och näringscentralens representant skall ha rätt att bekanta sig med uppläggarens materialbokföring och göra kontroller på brännstovrens upplagsplatser både i kommersiella lager och i skyddsupplag.

8 §. Återbetalning och återkrav av ersättning för skyddsupplagring. I paragrafen skall det föreskrivas om återkrav av ersättning för skyddsupplagring i fall där ett skyddsupplag har använts utan vederbörligt tillstånd eller ersättning har betalats utan grund.

Enligt 1 mom. skall en uppläggare, som använder sitt upplag i strid med denna lag eller avtalet om skyddsupplag, vara skyldig att till försörjningsberedskapsfonden återbetala den ersättning för skyddsupplagring som uppläggaren har fått. På återbetalning och återkrav av en ersättning för skyddsupplagring till följd av att skyddsupplaget har använts utan tillstånd tillämpas bestämmelserna om återkrav av statsunderstöd i statsunderstödslagen (688/2001).

Enligt 2 mom. skall motsvarande förfarande också tillämpas på återbetalning och återkrav av en ersättning för skyddsupplagring som har betalats ut på felaktiga grunder, till ett för stort belopp eller utan grund.

9 §. Hävning av ett avtal om skyddsupplag. Enligt den föreslagna lagen kan både uppläggaren och Försörjningsberedskapscentralen under vissa förutsättningar häva ett avtal om skyddsupplag.

Eftersom skyddsupplagring grundar sig på frivilliga avtal, skall uppläggaren ha rätt att häva avtalet. Uppläggaren skall enligt 1 mom. kunna häva ett avtal om skyddsupplag under pågående avtalsperiod, om uppläggaren övergår till en annan bransch eller på grund av förändringar i produktionsmetoden eller av därmed jämförbara skäl inte längre behöver den brännstov som upplagrats i skyddsupplaget för sina leveranser.

I 2 mom. skall föreskrivas att ifall beloppet av den ersättning för skyddsupplagring som beviljats uppläggaren sänks under den tid som avtalet gäller, skall uppläggaren ha rätt att häva avtalet inom tre månader från det ändringen delgavs uppläggaren.

Enligt 3 mom. har Försörjningsberedskapscentralen rätt att häva ett avtal om skydds-

upplag, om uppläggaren uppsåtligt har använt upplagrad brännstov i strid med denna lag eller avtalet om skyddsupplag. I ett sådant fall skall bestämmelserna i statsunderstödslagen tillämpas på återbetalning och återkrav av ersättningen för skyddsupplagringen. Avtalet skall dock hävas inom tre månader från det överträdelsen upptäcktes.

10 §. Bemyndigande att meddela förordning. Enligt paragrafen skall närmare bestämmelser om verkställandet av lagen vid behov meddelas genom förordning av statsrådet.

11 §. Ikraftträdande. Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snabbt som möjligt sedan den har antagits och blivit stadfäst.

Lagen skall kunna tillämpas också innan den träder i kraft på sådana skyddsupplag som har inrättats med stov som har tagits upp under produktionsperioden sommaren 2006 och som uppfyller kraven i lagen, ifall Försörjningsberedskapscentralen och uppläggaren kommer överens om detta. Ersättning för skyddsupplagring skall i ett dylikt fall kunna betalas från det lagen träder i kraft.

För undvikande av dubbel ersättning skall lagen inte tillämpas på skyddsupplag för brännstov, i fråga om vars upprätthållande gäller ett avtal om skyddsupplag enligt lagen om skyddsupplag (970/1982).

De åtgärder som verkställandet av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2. Lag om en inmatningstariff för el som producerats med brännstov i kondenskraftverk

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens syfte. Syftet med lagen är att för tryggande av elleveranssäkerheten ändra kraftverkens inmatningsordning så att ett kraftverk som använder inhemsk brännstov som bränsle delvis prioriteras på bekostnad av kraftverk som använder utländska fossila bränslen i enlighet med artikel 11.4 i direktiv 2003/54/EG. Med beaktande av syftet med direktivet skall ändringen av inmatningsordningen gälla endast ett kraftverk som använder inhemskt stovbränsle.

På den nordiska elmarknaden, som fungerar på marknadsvillkor, skall ändringen av inmatningsordningen genomföras med ett stödarrangemang som grundar sig på en inmatningstariff. På den nordiska marknaden bestämmer inte den överföringsnätsinnehavare som har systemansvar inmatningsordningen, utan den bestäms på kommersiella grunder. På grund av detta förutsätter en ändring av inmatningsordningen ett stödsystem.

2 §. Definitioner. I paragrafen skall det föreskrivas om de definitioner som är av betydelse med tanke på tillämpningen av lagen.

Med nättinnehavare skall avses en nättinnehavare enligt elmarknadslagen. Ett fastighetsinternt nät skall inte omfattas av denna definition.

Elkondensproduktionen skall definieras genom uteslutning. Med kondensproduktion skall i lagen avses annan elproduktion i ett värmekraftverk än sådan kraftvärmeproduktion som definierats enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG (det s.k. CHP-direktivet). Man har velat göra definitionen enhetlig med nämnda direktiv, eftersom direktivet harmoniserar definitionerna på kraftvärmeproduktion inom gemenskapens område.

Med kondensanläggning med ångavtappning avses i lagen en anläggning som utgör en del av ett kraftverk och i vilken en del av den ånga som går genom den ångturbin som används för elproduktion till kondensorn kan ledas till värmeproduktion medan expansionsprocessen pågår.

Med flerbränsleenhet avses i lagen ett kraftverk eller en anläggning, som utgör en del av ett kraftverk, där två eller flera bränslen kan användas samtidigt eller turvis. I praktiken är alla torvkraftverk flerbränsleenheter, eftersom tillsammans med bräntorv i allmänhet också förbränns ved i någon mån.

2 kap. Inmatningstariffsystemet

3 §. Elproduktion som omfattas av inmatningstariffsystemet. I paragrafen skall den el

definieras för vilken betalas enligt inmatningstariffen.

Enligt inmatningstariffen skall betalas för el som matats in i elnätet hos en nättinnehavare som avses i elmarknadslagen, dvs. i ett allmänt elnät, men inte för el som förbrukats på produktionsplatsen. El skall också kunna matas in i en annan nättinnehavares nät än en stamnätsinnehavares som har systemansvar och sköter betalningen enligt inmatningstariffen. För att systemet skall kunna hållas så enkelt som möjligt skall betalaren dock alltid vara den systemansvariga.

Elen skall ha producerats med inhemsk bräntorv som bränsle. Bränsleanvändningen skall verifieras på det sätt som föreskrivs i 3 kap.

Elen skall ha producerats

1) i ett kondenskraftverk där det huvudsakliga bränslet är bräntorv och där generatorns effekt är minst 120 megavoltampere eller

2) som kondensproduktion i en kondensanläggning med ångavtappning, där det huvudsakliga bränslet är bräntorv och där generatorns effekt är minst 120 megavoltampere.

Kravet gällande storleksklass skall fastställas utgående från den nominella effekten i anläggningens generator.

4 §. Inmatningstariff. I paragrafen skall grunderna för inmatningstariffen fastställas. Inmatningstariffen skall vara ett tilläggspris, dvs. en premie, som den systemansvariga stamnätsinnehavaren skall betala en producent för el som omfattas av systemet som komplettering av det pris som producenten får på elbörsen eller av en annan köpare för el som säljs på marknaden. Tilläggspriset skall fastställas för varje kalendermånad. Utbetalningen sker dock två gånger per år i perioder på sex månader.

Paragrafen skall innehålla ett schema för beräkning av inmatningstariffen. Schemats värden skall fastställas så att beräknings-schemat säkerställer den styrande effekt, som medför att den ekonomiskt mest olönsamma anläggning som ingår i systemet startas på marknaden innan det ekonomiskt mest lönsamma kolkondenskraftverket. Å andra sidan får schemat inte leda till att torvkondenskraftverken åsidosätter andra produktionsformer i inmatningsordningen.

Schemats värden skall vara fasta med un-

dantag av priset på en utsläppsrätt och stenkolk. Genom detta eftersträvas ett system som går att genomföra administrativt enkelt och utan stora administrativa kostnader. Då behöver man inte längre under den tid lagen är i kraft fatta nya, separata politiska eller administrativa beslut om inmatningstariffens belopp. Den systemansvariga stamnätsinnehavaren kan enkelt och entydigt fastslå inmatningstariffens belopp.

Priset på en utsläppsrätt skall fastställas som ett aritmetiskt medelvärde av dagsmedelvärdet av prisnoteringarna inom den dagliga handeln på de till omsättningen tre största utsläppsrättsbörserna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet under ifrågasvarande kalendermånad. Storleken på utsläppsrättsbörserna skall bedömas enligt volymen i den dagliga handeln med utsläppsrätter. För närvarande har franska Powernext, tyska EEX och den samnordiska Nordpool, som är baserad i Norge, en sådan ställning.

Av de fasta värdena i schemat skall båda verkningsgraderna vara medelvärden som beräknats på uppgifter från anläggningarna i fråga och avrundats med två decimaler. Priset på bräntorv skall också vara fast, eftersom dess pris enligt statistiken redan länge har varit mycket stabilt och systemet är avsett att vara i kraft endast cirka fyra år. Som pris på bräntorven skall väljas det högre gränsvärdet av variationsvidden enligt den bakgrundsutredning som ingår i lagberedningsmaterialet.

En övre gräns skall ställas för det belopp som kan betalas enligt inmatningstariffen och den skall grunda sig på ett långvarigt medelvärde som har beräknats på statistik över utnyttjningstiden för topp effekt i kondenskraftverket i Haapavesi (cirka 3 900 timmar per år). För kondensanläggningar med ångavtappning kan motsvarande uppgifter inte fås i statistik. I dessa kondensanläggningar skall kraftvärmeproduktionens andel dras av genom att den nominella effekten divideras med två, vilket kan bedömas leda till ett i genomsnitt skäligt resultat för anläggningarna. Genom en begränsning som grundar sig på antalet timmar försöker man begränsa utbetalningen enligt inmatningstariffen i situationer där det är lönsamt att driva anläggningarna på kommersiell basis. Till följd av detta

uppskattas att anläggningarnas årliga driftstider är längre än de timantal som nämns i paragrafen.

Närmare bestämmelser om fastställandet av inmatningstariffen utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

5 §. Utbetalning enligt inmatningstariffen till en elproducent. Den stamnätsinnehavare som getts systemansvar skall sköta betalningen enligt inmatningstariffen. Uppgiften skall vara en lagstadgad myndighetsuppgift, som inte ingår i det systemansvar om vilket föreskrivs i elmarknadslagen. Uppgiften skall därmed åtskiljas från de uppgifter som ingår i systemansvaret samt från överföringsaffärsverksamheten.

Betalning enligt inmatningstariffen till elproducenten skall göras på ansökan i efterskott i perioder på sex månader. En förutsättning för utbetalningen är att

1) sättet att producera el och dess energikälla har verifierats på det sätt som föreskrivs i 3 kap.,

2) den elmängd som har matats in i nätet har mätts tillförlitligt på ett sätt som stämmer överens med de rimliga krav som betalaren har ställt,

3) elproducenten har meddelat betalaren övriga uppgifter som förutsätts för utbetalningen.

Utbetalningen skall inte inbegripa någon betydande avgörande- eller tolkningsrätt. Ifall betalaren anser att någon betalning enligt inmatningstariffen inte kan göras på ansökan till elproducenten, skall betalaren överföra ärendet till Energimarknadsverket för avgörande. I överföringsanmälan skall skälen till hindret meddelas. Den som faktiskt avgör meningsskiljaktigheter är Energimarknadsverket, som skall ha till uppgift att avgöra sökandens rätt till betalning enligt inmatningstariffen.

Närmare bestämmelser om ansökan om och utbetalning enligt inmatningstariffen skall meddelas genom förordning av statsrådet.

6 §. Finansiering av inmatningstariffsystemet. Systemet med inmatningstariff skall finansieras med en särskild inmatningstariffavgift, som den stamnätsinnehavare som har förordnats till systemansvarig samlar in förtill stamnätet ansluten förbrukning på ett sätt som är jämlikt och icke-diskriminerande.

Den systemansvarige stamnätsinnehavaren skall samla in inmatningstariffavgiften på basis av den mängd elenergi som förbrukats vid stamnätets anslutningspunkter och är direkt eller indirekt ansluten till stamnätet. Den förbrukning som utgör grund för inmatningstariffavgiften skall fastställas utgående från den elenergi som strömmar i vederbörande anslutningspunkt, den import och export av elenergi som sker bakom anslutningspunkten samt kraftverkens nettoproduktion.

Med inmatningstariffavgiften skall kostnaderna för de inmatningstariffer enligt vilka elproducenterna betalts samt de skäliga kostnader som betalaren orsakats och en skälig ersättning för skötseln av inmatningstariffsystemet täckas.

Den stamnätsinnehavare som har systemansvar skall offentliggöra inmatningstariffavgiften och grunderna för hur den fastställs. De skall också meddelas till Energimarknadsverket.

7 §. Åtskiljande av de verksamheter som hänför sig till inmatningstariffsystemet. Den stamnätsinnehavare som getts systemansvar bör särredovisa skötseln av inmatningstariffsystemet från företagets övriga affärsverksamheter på det sätt som föreskrivs i 28–34 § i elmarknadslagen.

3 kap. **Verifiering av kraftverkets produktionssätt och energikälla**

8 §. Verifiering av kraftverkets produktionssätt och energikälla. Kraftverkets produktionssätt och energikällan för den el som ingår i en ansökan om utbetalning enligt inmatningstariffen skall verifieras innan utbetalning enligt inmatningstariffen sker.

Vid verifieringen av energikällorna skall enhetliga beräkningsmetoder och motsvarande exakthet följas som i lagen om utsläppshandel (683/2004) har föreskrivits om bevakning och kontroll av utsläpp. Det är nödvändigt att de skyldigheter och fördelar som ingår i utsläppsrätternas och inmatningstariffens förmögenhetsvärde behandlas med enhetliga kriterier. I praktiken kommer också denna verifiering att utföras av samma kontrollörer som kontrollerar de utsläpp som av-

ses i lagen om utsläppshandel i de kraftverk som omfattas av systemet med inmatningstariff.

Varje elmängd som ingår i en ansökan skall verifieras separat. Till följd av utbetalningsperioden på sex månader skall verifieringen göras tätare än kontrollen enligt lagen om utsläppshandel. I praktiken skall dessa dock genomföras som parallella förfaranden som kompletterar varandra.

Ett av kontrollören utfärdat verifieringsintyg skall innehålla de uppgifter som behövs för att utbetalning enligt inmatningstariffen skall vara möjlig. Dessa uppgifter gäller kraftverkets produktionssätt och använda energikällor samt en bekräftelse på att den el som avses i ansökan om utbetalning uppfyller de krav som föreskrivs i 3 §.

Genom förordning av statsrådet skall vid behov meddelas närmare bestämmelser om verifieringen och om de uppgifter som verifieringsintyget skall innehålla.

9 §. Förvaring av de uppgifter som gäller ett kraftverks produktionssätt och energikällor. En elproducent, som har fått betalning enligt inmatningstariffen, skall sörja för att tillförlitligheten i de uppgifter som gäller det använda produktionssättet och de använda energikällorna kan säkerställas under minst sex år efter utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller. Detta ger Energimarknadsverket, som är tillsynsmyndighet, en möjlighet att i efterskott granska utbetalningens riktighet. Närmare bestämmelser om förvaringen av uppgifterna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §. Kontrollör. En kontrollör som Energimarknadsverket har godkänt i enlighet med lagen om utsläppshandel och för vilken som behörighetsområde har fastställts kontroll av förbränningsanläggningar skall utan särskilt beslut vara behörig att också vara sådan kontrollör som avses i inmatningstariff lagen. Någon separat auktoriseringsprocess skall inte behövas.

11 §. Återkallande av en kontrollörs behörighet. I paragrafen skall föreskrivas om påföljder för den situationen att en kontrollör agerar i strid med bestämmelserna i denna lag. Bestämmelsen skall dock inte direkt påverka kontrollörens rätt att agera som kontrollör enligt lagen om utsläppshandel, utan i

fråga om detta skall bestämmelserna i lagen om utsläppshandel tillämpas separat. När en kontrollör förlorar sin rätt att vara kontrollör i enlighet med lagen om utsläppshandel, förlorar han eller hon automatiskt sin rätt att vara kontrollör också enligt denna lag.

Om en kontrollör agerar i strid med bestämmelserna i denna lag, skall Energimarknadsverket uppmana kontrollören att korrigera bristen inom utsatt tid. Om bristen inte korrigeras inom utsatt tid, kan Energimarknadsverket återkalla kontrollörens behörighet att vara kontrollör enligt inmatningstariff lagen.

4 kap. **Kompletterande bestämmelser och giltighet**

12 §. Tillsyn. Energimarknadsverket har till uppgift att övervaka att lagen följs. Tillsynsuppgiften skall gälla de kraftverk som får betalning enligt inmatningstariffen, betalaren och kontrollörerna.

13 §. Givandet av uppgifter till Energimarknadsverket. I paragrafen skall det föreskrivas om de rättigheter att få uppgifter som är nödvändiga med tanke på tillsynsmyndighetens tillsynsuppgift. Rättigheterna skall till sitt innehåll motsvara Energimarknadsverkets rätt att få uppgifter i anknytning till andra motsvarande tillsynsuppgifter.

En elproducent som har ansökt om eller fått betalt enligt inmatningstariffen är skyldig att på uppmaning för övervakning av att utbetalningen enligt inmatningstariffen är korrekt till Energimarknadsverket lämna in uppgifter som gäller kraftverkets produktionssätt och de energikällor det har använt samt de elmängder som kraftverket har producerat.

Den stamnätsinnehavare som har getts systemansvar och kontrollören är skyldiga att på uppmaning ge Energimarknadsverket de uppgifter som är nödvändiga för övervakningen av utbetalningen enligt inmatningstariffen och av finansieringen av systemet med inmatningstariff samt av att grunderna för dem är korrekta eller av de skyldigheter som föreskrivs i inmatningstariff lagen.

Energimarknadsverket skall ha rätt att granska att uppgifterna är korrekta i de loka-

liteter som innehas av den som skall övervakas och som inte omfattas av hemfriden.

14 §. Återbetalning och återkrav av en betalning enligt inmatningstariffen. På återbetalning och återkrav av en betalning enligt inmatningstariffen, som har gjorts på felaktiga grunder, till ett för stort belopp eller uppenbarligen utan grund, tillämpas vad som i statsunderstödslagen föreskrivs om återbetalning och återkrav av statsunderstöd, om inget annat bestäms i inmatningstariff lagen. Det återbetalda beloppet och dröjsmålspåföljden skall inkomstföras i systemet med inmatningstariffen.

Energimarknadsverket skall i ärenden som gäller återbetalning och återkrav av betalning enligt inmatningstariffen sköta de uppgifter som i statsunderstödslagen föreskrivs att de ankommer på statsbidragsmyndigheten samt fatta beslut om återkrav av och dröjsmålspåföljd i fråga om betalning enligt inmatningstariffen. Återbetalningen och dröjsmålspåföljden skall verkställas utan någon separat dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utökningsväg (367/1961). Den systemansvarige stamnätsinnehavaren skall dock i egen-skap av betalare sköta indrivningen av det belopp som skall återbetalas och av dröjsmålspåföljden.

15 §. Tvångsmedel. I paragrafen skall det föreskrivas om tillsynsmyndighetens befogenheter att verkställa de skyldigheter som ingår i lagen. Befogenheterna skall till sitt innehåll motsvara Energimarknadsverkets befogenheter som anknyter till övriga tillsynsuppgifter.

Om någon bryter mot eller försummar sina skyldigheter om vilka föreskrivs i inmatningstariff lagen eller i författningar som meddelats med stöd av den, skall Energimarknadsverket ålägga honom eller henne att korrigera sitt fel eller sin försummelse. I beslutet om åläggande kan det förordnas på vilket sätt felet eller försummelsen bör korrigeras.

Energimarknadsverket kan med vite förstärka sitt beslut om åläggande eller sitt beslut om skyldigheten att ge uppgifter. När vite ställs och utdöms till betalning skall det förfarande om vilket föreskrivs i viteslagen (1113/1990) följas.

16 §. Betalarens och kontrollörens skyldigheter vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift. Betalarens och kontrollörens uppgifter, om vilka föreskrivs i inmatningstarifflagen, skall vara offentliga förvaltningsuppgifter, vilka i lagen har getts i uppdrag åt en aktör som inte är en myndighet. I enlighet med vår förvaltningspraxis skall betalaren och kontrollören vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift som avses i inmatningstarifflagen följa vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003) och förvaltningslagen (434/2003). På begäran av en kund kan undantag dock göras från tillämpningen av språklagens krav i fråga om det språk som skall användas i verifieringsintyget.

17 §. Ändringssökande i förvaltningsbeslut. I ett beslut som Energimarknadsverket meddelat med stöd av inmatningstarifflagen skall ändring sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Detta är allmän praxis i vår förvaltningsprocess.

18 §. Ändringssökande i kontrollörens beslut. I ett beslut av kontrollören, vilket gäller ett verifieringsintyg, får rättelse sökas hos den som utfärdat beslutet inom 30 dagar från det beslutet delgavs. Till beslutet skall fogas anvisningar om hur man söker rättelse. Om rättelseförfarandet skall föreskrivas närmare genom förordning av statsrådet.

I ett beslut som kontrollören fattat i ett rättelseförfarande skall ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

19 §. Bemyndigande att meddela förordning. Närmare bestämmelser om verkställandet av inmatningstarifflagen skall meddelas genom förordning av statsrådet.

20 §. Giltighet. Inmatningstarifflagen är avsedd att vara ett tidsbundet arrangemang, som skall gälla till utgången av år 2010, då det antas att behovet av kondenskraft allmänt taget minskar i och med att en ny kärnkraftverksamhet tas i drift.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2. Närmare bestämmelser

2.1. Lagen om skyddsupplag för bräntorv

Med stöd av de bestämmelser om bemyndigande som lagen om skyddsupplag för bräntorv innehåller är avsikten att utfärda en förordning av statsrådet där närmare bestämmelser om skyddsupplagringen av bräntorv skall meddelas.

Genom förordning av statsrådet skall närmare bestämmelser om innehållet i avtalet om skyddsupplag utfärdas. Genom förordning skall åtminstone föreskrivas att ett avtal om skyddsupplag skall innehålla följande bestämmelser:

- mängd och kvalitet i fråga om den bräntorv som skall upplagras
- upplagringsplats och -sätt
- de särskilda villkor som eventuellt förorsakas av kvaliteten på den bräntorv som skall upplagras
- att den bräntorv som skall upplagras får omfattas av lagercirkulationen
- att Försörjningsberedskapscentralen har rätt att bekanta sig med uppläggarens materialbokföring och göra granskningar på bräntorvens upplagringsplatser.

Genom statsrådets förordning skall dessutom utfärdas närmare bestämmelser om beräkning av nivån på skyddsupplaget och om utbetalning av ersättning för skyddsupplagringen. I förordningen skall meddelas bestämmelser om kvaliteten på den bräntorv som skall godkännas för skyddsupplagring samt om övriga omständigheter som behövs för teknisk specificering av upplaget. Likaså skall genom förordning föreskrivas om perioden för utbetalning av ersättningen för skyddsupplagring samt om de uppgifter som skall meddelas för att ersättning skall kunna betalas ut.

Enligt 6 § i den föreslagna lagen skall uppläggaren vara skyldig att årligen meddela Försörjningsberedskapscentralen mängden av sin bräntorvsproduktion samt de mängder bräntorv som uppläggaren levererat till värme- och elkraftverken för att avtalet om skyddsupplag skall kunna upprättas och skyddsupplagets storlek övervakas. Meddelandet skall innehålla en kalkyl, av vilken

framgår levererade mängder per kund. Genom förordning av statsrådet skall närmare bestämmelser om meddelandets tidpunkt, innehåll och form utfärdas.

Brännortorv hör till tillämpningsområdet för gällande lag om skyddsupplag. Avsikten är att brännortorven skall ställas utanför skyddsupplagslagens tillämpningsområde då speciallagen om skyddsupplag för brännortorv träder i kraft. Detta genomförs på så sätt att brännortorven stryks i det skyddsupplagringsprogram som definierar det produktvisa tillämpningsområdet för lagen om skyddsupplag. Denna strykning kräver att statsrådets förordning om skyddsupplagringsprogram år 2006 (169/2006) ändras.

2.2. Lagen om en inmatningstariff för el som producerats med brännortorv i kondenskraftverk

Med stöd av bestämmelserna om bemyndigande i den föreslagna inmatningstariffen är avsikten att utfärda en förordning av statsrådet genom vilken närmare bestämmelser om inmatningstariffsystemet skall meddelas.

Genom förordning av statsrådet skall vid behov utfärdas kompletterande bestämmelser om fastställandet av inmatningstariffen. Dessutom skall genom förordning av statsrådet meddelas närmare bestämmelser om ansökan om och utbetalning enligt inmatningstariffen.

Genom förordning av statsrådet skall närmare bestämmelser vid behov kunna meddelas om förvaringen av de uppgifter som gäller produktionssättet och bränsleanvändningen i de kraftverk som omfattas av inmatningstariffsystemet, om verifiering av kraftverkens produktionssätt och bränsleanvändning samt om de uppgifter som skall ingå i verifieringsintyget. Dessutom skall genom förordning av statsrådet föreskrivas om det förfarande som sammanhänger med rättelse av eventuella fel i verifieringsintyget.

3. Ikraftträdande och giltighet

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt sedan de har antagits och blivit stadfästa.

Lagen om skyddsupplag för brännortorv skall

vara en speciallag, som ställer brännortorven utanför tillämpningsområdet för den allmänna lagen om skyddsupplag. På grund av risken för att överlappande avtal om skyddsupplag upprättas, föreslås i lagen en övergångsbestämmelse enligt vilken lagen inte skall tillämpas på sådan skyddsupplagring av brännortorv för vars upprätthållande finns ett giltigt avtal om skyddsupplag enligt lagen om skyddsupplag. Eventuella avtal om skyddsupplagring enligt lagen om skyddsupplag skall fortgå till dess avtalsperioden går ut, om de inte med stöd av 12 § i lagen om skyddsupplag hävs under pågående avtalsperiod.

Den föreslagna inmatningstariffen är avsedd som ett tidsbundet arrangemang, som skall gälla till utgången av 2010, då det antas att behovet av kondenskraft allmänt taget minskar i och med att en ny kärnkraftverksamhet tas i drift.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1. Bestämmelser om bemyndigande

De föreslagna lagarna skall innehålla flera bestämmelser genom vilka statsrådet bemyndigas att utfärda förordningar.

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen skall grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. De föreslagna bestämmelserna om bemyndigande har begränsats så att de huvudsakligen gäller detaljer av teknisk art medan grunderna för näringsidkarnas rättsliga ställning fastställs enligt bestämmelserna i lagen. Bemyndigandena att meddela normer i de föreslagna lagarna står inte i strid med 80 § i grundlagen.

4.2. Överföring av offentliga förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning.

I förslaget till inmatningstariffslag har det ansetts att betalarens och kontrollörens uppgifter om vilka föreskrivs i inmatningstariffslagen skall vara offentliga förvaltningsuppgifter som i lagen har getts i uppdrag åt en aktör som inte är en myndighet. Den betalare som avses i den föreslagna lagen fattar beslut om betalning enligt inmatningstariffen till de elproducenter som ansöker om detta. Ett väsentligt drag i inmatningstariffsystemet är att det uttryckligen är näinnehavaren som förverkligar det. Till följd av detta är det ändamålsenligt att ge uppdraget som betalare till den stamnätsinnehavare som har getts systemansvar. På motsvarande sätt förutsätter den verifieringsuppgift som avses i den föreslagna lagen särskild sakkunskap om metoderna för kontroll av kraftvärmeverks energikällor. För hanteringen av en dylik sakhet finns inga särskilda myndigheter att tillgå i Finland. Med beaktande av uppgiftens art är det i enlighet med 124 § i grundlagen nöd-

vändigt att anförtro också verifieringsuppgiften åt privata aktörer för att uppgiften skall kunna skötas ändamålsenligt.

På betalaren och kontrollören skall, enligt vad som föreslås, tillämpas centrala bestämmelser som har utfärdats om myndigheternas verksamhet. I fråga om betalarens åtgärder skall sökandens rättsskydd ordnas så att betalaren skall överföra ärendet till Energimarknadsverket för avgörande, om betalaren anser att sökanden inte är berättigad till betalning enligt inmatningstariffen. I beslut av kontrollören skall det igen vara möjligt att ansöka om ändring i den ordning som sägs i förvaltningsprocesslagen.

Den föreslagna regleringen står inte i strid med grundlagen till den del som gäller att anförtro offentliga förvaltningsuppgifter åt parter utanför förvaltningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om skyddsupplag för bräntorv**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

För tryggnad av landets försörjningsberedskap och tillgången på bräntorv får skyddsupplag för bräntorv inrättas och upprätthållas med tanke på förändringar i produktionsförhållandena enligt vad som föreskrivs i denna lag.

2 §

Skyddsupplag

Med skyddsupplag avses ett upplag för bräntorv som har inrättats för produktion av värme eller elektricitet och som en leverantör av bräntorv på grundval av avtal upprätthåller utöver lager som krävs för affärsverksamheten.

En leverantör av bräntorv, som levererar minst 100 000 megawattimmar bräntorv per år för produktion av värme eller elektricitet, kan inrätta ett skyddsupplag.

3 §

Avtal om skyddsupplag

Försörjningsberedskapscentralen skall ingå ett avtal om skyddsupplagring med den leverantör av bräntorv som inrättar ett skyddsupplag (*uppläggare*). I avtalet skall uppläggaren förbinda sig att inrätta ett skyddsupplag för bräntorv av överenskommen storlek och beskaffenhet samt att upprätthålla det under tre år.

Närmare bestämmelser om innehållet i avtalet om skyddsupplag utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 §

Tillstånd att använda skyddsupplag

En uppläggare kan hos Försörjningsberedskapscentralen ansöka om tillstånd att få använda ett skyddsupplag, om mängden leveransfärdig bräntorv som uppläggaren har i ett annat upplag än skyddsupplaget inte räcker till för de leveranser som kan förväntas. Tillstånd att använda upplaget kan beviljas, om det bräntorvslager som uppläggaren behöver i sin affärsverksamhet till följd av väderleksförhållanden eller med dem jämförbara skäl som uppläggaren inte kunnat påverka under den avslutade produktionsperioden har blivit märkbart mindre än uppläggarens genomsnittliga årliga leveranser.

Till användningstillståndet kan fogas sådana villkor som är nödvändiga för att lagens syfte skall kunna nås. Användningstillstånd kan beviljas för tiden mellan 1 oktober och 30 april följande år.

5 §

Ersättning för skyddsupplagring

Försörjningsberedskapscentralen betalar uppläggaren ersättning för realiserad skyddsupplagring med medel ur försörjningsberedskapsfonden. Ersättningen uppgår till 0,03 euro per megawattimme bräntorv i månaden.

Som en sådan mängd bräntorv i ett skyddsupplag som berättigar till ersättning för skyddsupplagring kan det i ett avtal om skyddsupplag överenskommas om minst fem och högst 50 procent av uppläggarens genomsnittliga levererade mängd. Som en genomsnittlig levererad mängd anses medelvärdet av de två största levererade mängderna under de tre år som föregår det år då avtalet ingås.

Närmare bestämmelser om beräkning av upplagsnivån och om utbetalning av ersättning för skyddsupplagringen utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Uppläggarens meddelanden till Försörjningsberedskapscentralen

Uppläggaren är skyldig att årligen meddela Försörjningsberedskapscentralen mängden av sin bräntorvsproduktion samt de mängder bräntorv som levererats till värme- och elkraftverken.

Närmare bestämmelser om meddelandets tidpunkt, innehåll och form utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Verifiering av de skyddsupplagrade mängderna

Arbetskrafts- och näringscentralerna övervakar inom sina verksamhetsområden att skyddsupplagen upprätthålls. Uppläggaren skall för övervakningen meddela arbetskrafts- och näringscentralen mängderna bräntorv i sina upplag och var dessa är belägna. En tjänsteman vid arbetskrafts- och näringscentralen har rätt att bekanta sig med uppläggarens materialbokföring och göra kontroller på bräntorvens upplagsplatser.

8 §

Återbetalning och återkrav av ersättning för skyddsupplagring

Den som använder sitt skyddsupplag i strid med denna lag eller avtalet om skyddsupplag,

är skyldig att till försörjningsberedskapsfonden återbetala erhållen ersättning för skyddsupplagring. På återbetalning och återkrav av en ersättning för skyddsupplagring till följd av att skyddsupplaget har använts utan tillstånd tillämpas vad som i statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs om återkrav av statsunderstöd.

På återbetalning och återkrav av en ersättning för skyddsupplagring, vilken har betalats på felaktiga grunder, till ett för stort belopp eller utan grund, tillämpas vad som i statsunderstödslagen föreskrivs om återkrav av statsunderstöd.

9 §

Hävning av ett avtal om skyddsupplag

Uppläggaren kan häva avtalet om skyddsupplag under pågående avtalsperiod, om uppläggaren övergår till en annan bransch eller på grund av förändringar i produktionsmetoden eller av därmed jämförbara orsaker inte längre behöver den bräntorv som upplagrats i skyddsupplaget för sina leveranser.

Om beloppet av den ersättning som beviljats uppläggaren för skyddsupplagringen sänks under den tid avtalet gäller, har uppläggaren rätt att häva avtalet inom tre månader från det ändringen delgavs uppläggaren.

Har uppläggaren uppsåtligen använt upplagrad bräntorv i strid med denna lag eller avtalet om skyddsupplag, har Försörjningsberedskapscentralen rätt att häva avtalet inom tre månader från det överträdelserna upptäcktes.

10 §

Bemyndigande att meddela förordning

Närmare bestämmelser om verkställandet av denna lag utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

11 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .
Denna lag tillämpas inte på skyddsupplag

för bränntorv, om vars upprätthållande finns ett giltigt avtal om skyddsupplag enligt lagen om skyddsupplag (970/1982). Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om en inmatningstariff för el som producerats med bräntorv i kondenskraftverk

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att för trygghet av elleveranssäkerheten föreskriva att i kraftverkens inmatningsordning i det finska elsystemet prioriteras de kondenskraftverk som använder inhemsk bräntorv som bränsle i förhållande till de kondenskraftverk som använder stenkolk, naturgas och brännolja. För att denna prioritering vid inmatningsordningen skall bli möjlig betalas en avgift enligt en inmatningstariff för el som producerats med inhemsk bräntorv i ett kondenskraftverk på det sätt som föreskrivs i denna lag.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *nätinnehavare* en nätinnehavare som avses i elmarknadslagen (386/1995),

2) *elkondensproduktion* annan elproduktion i ett värmekraftverk än sådan kraftvärmeproduktion som definierats i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG om främjande av kraftvärme på grundval av nyttiggjord värme på den inre

marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG,

3) *kondensanläggning med ångavtappning* en anläggning som utgör en del av ett kraftverk och i vilken en del av den ånga som går genom den ångturbin som används för elproduktion till kondensorn kan ledas till värmeproduktion medan expansionsprocessen pågår,

4) *flerbränsleenhet* ett kraftverk eller en anläggning, som utgör en del av ett kraftverk, där två eller flera bränslen kan användas samtidigt eller turvis.

2 kap.

Inmatningstariffsystemet

3 §

Elproduktion som omfattas av inmatningstariffsystemet

Enligt en inmatningstariff betalas för el som matats in i nätinnehavarens nät och som har producerats genom användning av inhemsk bräntorv som bränsle

1) i ett kondenskraftverk där det huvudsakliga bränslet är bräntorv och generatorns effekt minst 120 megavoltampere,

2) som kondensproduktion i ett kraftverks kondensanläggning med ångavtappning där det huvudsakliga bränslet är bräntorv och generatorns effekt minst 120 megavoltampere.

4 §

Inmatningstariff

Enligt en inmatningstariff betalas för el som avses i 3 § i form av ett tilläggspris som skall fastställas för en period på en kalendermånad enligt följande:

$$\text{Tilläggspriset, euro per megawattimme} = 1,00 \text{ euro per megawattimme} + \frac{(P_t + e_t \times P_e)}{h_t} - \frac{(P_h + e_h \times P_e)}{h_h}, \text{ där}$$

P_t = priset på brännstov i elkondensproduktion med värdet 7,00 euro per megawattimme,
 e_t = brännstovens specifika utsläppskoefficient med värdet 0,377 ton koldioxid per megawattimme,

P_e = priset på en utsläppsrätt som ett aritmetiskt medelvärde av dagsmedelvärdet av prisnoteringarna inom den dagliga handeln på de till omsättningen tre största utsläppsrättsbörserna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet under ifrågavarande kalendermånad, euro per ton koldioxid,

η_t = verkningsgraden i ett kondenskraftverk som använder brännstov som bränsle med värdet 0,37,

P_h = stenkolens pris vid elkondensproduktion som ett skattefritt värde för den pridfaktor h (en månad) på bränsle som Statistiska centralen publicerar under ifrågavarande kalendermånad, euro per megawattimme,

e_h = stenkolens specifika utsläppskoefficient med värdet 0,337 ton koldioxid per megawattimme,

η_h = verkningsgraden i ett kondenskraftverk som använder stenkol som bränsle med värdet 0,40.

Enligt inmatningstariffen betalas under ett kalenderår för högst en elmängd som i ett kondenskraftverk motsvarar dess nominella effekt multiplicerad med 3 900 timmar och i en kondensanläggning med ångavtappning hälften av dess nominella effekt multiplicerad med 3 900 timmar.

Närmare bestämmelser om fastställandet av inmatningstariffen utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

5 §

Utbetalning enligt inmatningstariffen till en elproducent

Den stamnätsinnehavare som getts systemansvar (*betalaren*) betalar en elproducent på ansökan i efterskott enligt inmatningstariffen i perioder på sex månader. En förutsättning för utbetalning är att

1) sättet att producera el och dess energikälla har verifierats i enlighet med denna lag,

2) den elmängd som har matats in i nätet har mätts tillförlitligt på ett sätt som stämmer överens med de skäliga krav som betalaren har ställt,

3) elproducenten har meddelat betalaren övriga uppgifter som förutsatts för utbetalningen.

Ifall betalaren anser att en elproducent på ansökan inte kan betalas enligt inmatningstariffen, skall betalaren överföra ärendet till Energimarknadsverket för avgörande. I överföringsanmälan skall skälen till hindret meddelas. Energimarknadsverket har till uppgift att avgöra huruvida sökanden har rätt att få betalt enligt inmatningstariffen.

Närmare bestämmelser om ansökan om och utbetalning enligt inmatningstariffen utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Finansiering av inmatningstariffsystemet

Inmatningstariffsystemet finansieras med en särskild inmatningstariffavgift, som den stamnätsinnehavare som förordnats till systemansvarig samlar in för elförbrukning som är direkt eller indirekt ansluten till stamnätet på ett sätt som är jämlikt och icke-diskriminerande.

Med inmatningstariffavgiften kan kostnaderna för utbetalningarna enligt inmatningstariffen till elproducenterna samt de skäliga kostnader som betalaren orsakats och en skälig ersättning för skötseln av inmatningstariffsystemet täckas.

Inmatningstariffavgiften och grunderna för fastställandet av den bör offentliggöras samt meddelas till Energimarknadsverket.

7 §

Åtskiljande av de verksamheter som hänförs till inmatningstariffsystemet

Den stamnätsinnehavare som getts systemansvar bör skilja åt skötseln av inmatningstariffsystemet från övriga affärsverksamheter som företaget utövar på det sätt som föreskrivs i 28–34 § i elmarknadslagen.

3 kap.

Verifiering av kraftverkets produktionssätt och energikälla

8 §

Verifiering av kraftverkets produktionssätt och energikälla

Innan betalning enligt inmatningstariffen görs skall kontrollören verifiera kraftverkets produktionssätt samt energikällan för den el som är föremål för en ansökan om utbetalning enligt inmatningstariffen. I en flerbränsleenhet skall vid verifiering av energikällorna följas enhetliga beräkningsmetoder och motsvarande exakthet som i lagen om utsläppshandel (683/2004) föreskrivs i fråga om granskning och kontroll av utsläpp. Varje elmängd som ingår i en ansökan skall verifieras separat.

Ett verifieringsintyg, som en kontrollör har gett, skall innehålla de uppgifter om kraftverkets produktionssätt och de energikällor det använder som behövs för att betalning enligt inmatningstariffen skall kunna göras samt en bekräftelse på att den el som avses i en ansökan om utbetalning uppfyller kraven i 3 §.

Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om verifiering och om de uppgifter som ett verifieringsintyg skall innehålla.

9 §

Förvaring av de uppgifter som gäller ett kraftverks produktionssätt och energikällor

En elproducent som har betalats enligt in-

matningstariffen skall sörja för att tillförlitligheten i de uppgifter som gäller använt produktionssätt och använda energikällor kan säkerställas under minst sex år efter utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller. Närmare bestämmelser om förvaringen av uppgifterna kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Kontrollör

En kontrollör som Energimarknadsverket har godkänt i enlighet med lagen om utsläppshandel och till vars behörighetsområde har fastställts kontroll av förbränningsanläggningar är behörig att också vara sådan kontrollör som avses i denna lag.

11 §

Återkallande av en kontrollörs behörighet

Om en kontrollör agerar i strid med bestämmelserna i denna lag, skall Energimarknadsverket uppmana kontrollören att korrigera bristen inom utsatt tid. Om bristen inte korrigeras inom utsatt tid, kan Energimarknadsverket återkalla kontrollörens behörighet att vara kontrollör enligt denna lag.

4 kap.

Kompletterande bestämmelser och giltighet

12 §

Tillsyn

Energimarknadsverket har till uppgift att övervaka att denna lag följs.

13 §

Givandet av uppgifter till Energimarknadsverket

En elproducent som har ansökt om eller till vilken har betalats enligt inmatningstariffen är skyldig att på uppmaning för övervakning av riktigheten i utbetalningen enligt inmatnings-

tariffen till Energimarknadsverket lämna in uppgifter som gäller kraftverkets produktionssätt och de energikällor det har använt samt de elmängder det har producerat.

Den stamnätsinnehavare som har getts systemansvar och kontrollören är skyldiga att på uppmaning ge Energimarknadsverket de uppgifter som är nödvändiga för övervakningen av utbetalningen av inmatningstariffen och finansieringen av inmatningstariffsystemet samt av att grunderna för dem är korrekta eller av de skyldigheter som föreskrivs i denna lag.

Energimarknadsverket har rätt att granska att uppgifterna är korrekta i de lokaliteter som innehas av den som skall övervakas och som inte omfattas av hemfriden.

14 §

Återbetalning och återkrav av en betalning enligt inmatningstariffen

På återbetalning och återkrav av en betalning enligt inmatningstariffen som gjorts på felaktiga grunder, till ett för stort belopp eller uppenbarligen utan grund tillämpas vad som i statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs om återbetalning och återkrav av statsunderstöd, om inget annat bestäms i denna lag. Det återbetalda beloppet och dröjsmålspåföljden inkomstförs i inmatningstariffsystemet.

Energimarknadsverket sköter i ärenden som gäller återbetalning och återkrav av inmatningstariffen de uppgifter som i statsunderstödslagen föreskrivs att de ankommer på statsbidragsmyndigheten samt fattar beslut om återkrav och dröjsmålspåföljd i fråga om inmatningstariffen. Återbetalning och dröjsmålspåföljd verkställs utan någon separat dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utskökningsväg (367/1961).

Betalaren sköter indrivningen av det belopp som skall återbetalas och dröjsmålspåföljden.

15 §

Tvångsmedel

Om någon bryter mot eller försummar sina skyldigheter, om vilka föreskrivs i denna lag

eller i författningar som utfärdats med stöd av den, skall Energimarknadsverket ålägga honom eller henne att korrigera sitt fel eller sin försummelse. I beslutet om åläggande kan det förordnas på vilket sätt felet eller försummelsen bör korrigeras.

Energimarknadsverket kan med vite förstärka sitt beslut om åläggande, som avses i 1 mom., eller sitt beslut om skyldigheten att ge uppgifter, om vilken föreskrivs i denna lag. När vite ställs och utdöms till betalning följs det förfarande om vilket föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

16 §

Betalarens och kontrollörens skyldigheter vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift

Betalaren och kontrollören skall vid skötseln av en offentlig förvaltningsuppgift som avses i denna lag följa vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), språklagen (423/2003) och förvaltningslagen (434/2003). På begäran av en kund kan undantag dock göras från tillämpningen av språklagens krav i fråga om det språk som skall användas i verifieringsintyget.

17 §

Ändringssökande i förvaltningsbeslut

I ett beslut som Energimarknadsverket meddelat med stöd av denna lag söks ändring

genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

18 §

Ändringssökande i kontrollörens beslut

I ett beslut av kontrollören, vilket gäller ett verifieringsintyg, får rättelse sökas hos den som utfärdat beslutet inom 30 dagar från det beslutet delgivits. Till ett beslut skall fogas anvisningar om hur man söker rättelse. Om rättelseförfarandet föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet.

I ett beslut som kontrollören fattat i ett rättelseförfarande söks ändring genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

19 §

Bemyndigande att meddela förordning

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Giltighet

Denna lag träder i kraft den 200 och den gäller t.o.m. den 31 december 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Nådendal den 11 augusti 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Handels- och industriminister *Mauri Pekkarinen*